

A Baczkamadarasi Kis Gergely
Református Gimnázium
Évkönyve
2003–2004

A Baczkamadarasi Kis Gergely
Református Gimnázium
Évkönyve

2003–2004

Református Gimnázium, Székelyudvarhely
2004

Szerkesztette
Bekő István
Lektorálta
Lőrincz Mária

Kiadja
Székelyudvarhelyi Református Gimnázium

Folytatás

1948-ban kényszerszünet állt be a Székelyudvarhelyi Református Kollégium életében. Ez az esemény kihatott minden területre, így az évkönyvírására is. Elődeinknek akkoriban bizonyára nehezükre esett elhinni, hogy megszakad a jól bejáratott rend. Titkon talán remélték, hogy néhány hónap esetleg év múlva eljön még a Kollégium ideje, amikor visszatér az élet a jól megszokott kerékvágásba: középiskola, református tanítóképző és gyakorló iskola folytatja közös munkáját. Csakhogy a várakozás hosszabbra nyúlt, mint azt sejteni lehetett volna. Az évtizedekkel együtt a remények is kezdtek szétfoszlani, és egyre kevesebben hittek a visszatérésben.

Aztán megtört a csend.

Most, 2004-ben Istenre tekintve bátran mondjuk, hogy visszahozott minket az Úr. Újra megtelt „kollégistákkal” az épület.

Mi, a mai Kollégium (mostanság Gimnázium) elérkezettnek látjuk az időt, hogy folytassuk azt a nemes hagyományt, amit elődeinknek abba kellett hagyniuk: kiadtuk az újraindulás utáni első évkönyvet. Benne igyekeztünk összefoglalni mindazt, ami múlt és jövő között átível, és azt, ami a 2003–2004-es tanévünkben megtörtént.

A Református Kollégium újraindításának 10. évfordulója alkalmából útjára indítjuk a Református Gimnázium évkönyvét.

Bekő István
lelkipásztor

Tőkés Zsolt
igazgató

...Életünk, sorsunk, keresztyéni, magyar, emberi mivoltunk fönmaradásának záloga: vállaljuk az áldozatot. Egyébként az egymást követő világi hatalmak és azok szívárványkörébe tartozó „mihaszna senkik” kiszolgáltatottjai, vagy ami rosszabb, kiszolgálói leszünk.

Tonk Sándor

Tíz éve nyitotta meg újra kapuját a Székelyudvarhelyi Református Kollégium

Amikor gróf Bethlen János 1670-ben 1000 aranyat adományozott, hogy a székely anyavárosban református schola létesüljön, az induló iskolának homlokára nem volt odaírva, hogy élete, léte, jövője összefügg Erdéllyel, s a benne élő – mára már csak kisebbségként számon tartott – magyarsággal.

Évszázados múltra nem egyik napról a másikra tett szert. Kemény és viharos századok szaggatták Istennek áldó, megpróbáló, de megtartó tenyerében. Sok lelkész, tanár és kollégista élete kapcsolódott össze a kollégiummal, mert e sokak számára otthonnak számító hajlék (másoknak még ma is botránkozás köve), általuk és velük épült fel Székelyudvarhely Református Kollégiumává. Lelki kövek ők, akik beépültek a vastag kőfalakba (Pár éve, mikor az iskola felújításán dolgozó munkások a gázvezeték számára lyukat akartak a falba fúrni, döbbsen állapították meg, hogy hatalmas kőtömböket, már-már szikladarabokat kell szétzúzniuk.) Láthatatlanul jelen vannak egész életükben büszkén vallott hitükkel: „per spinas ad rosas”. Mert aki valamilyen módon „belépett” a kollégiumba, azonosult annak múltjával, jelenével, jövőképevel, vagyis a sorsával, hitével és jelmondatával.

1670, 1771, 1912, 1927, 1940, 1948, 1994, 2000 – néhány évszám a kollégium történetének hegy-völgyeiből. Önmagában mindegyik szám egy-egy korszak pillanatfelvétele, annak reménységeivel és félelmeivel, fény és árnyoldalaival. A Székelyudvarhelyi Református Kollégium élete egybefonódott erdélyi sorsunkkal és az abban irányt mutató istenfélő életünkkel. Népevelés évszázados teendői, világégésekben is kitartás, reménység az összeomlásokban, hittel újrakezdés, küzdelem és értékfelmutatás az új kihívások közepette. Isten általi elhívás és küldetés e székelyföldi népért, amelyiknek teljesítésére sok más

elválasztotta mellett az Úr egy református iskolát is rendelt. Van ilyen! Ma, a mi szemünk előtt. Vajha nemcsak látnánk e jelt, de meg is értenénk!

Tíz év telt el azóta, hogy Isten kegyelméből az Úr 1994. esztendejében a kollégium újra megnyitotta kapuját. Mára ismét régi falai között lehet, újra itthon. Éveken át törékeny csónaként ide-oda lökdöste a tenger, de menedéke és reménysége volt a benne lévőknek. Ő, aki a megtört nádat nem törte el, és a pislogó gyertyát nem oltja ki, védte és őrizte. Most már látjuk és látják még sokan, hogy a reménylett dolgoknak valósága, és a nem látott dolgokról való meggyőződés közös hite nem hiába látott e kollégiumnak szebb jövőt. Istennek terve van vele. A visszaszolgáltatás az igazságosság függvénye: megadni Istennek, ami az Istené. Csakhogy Isten megsokszorozva visszaadja nekünk, népének, hogy szolgálja (kollégiuma) az új időkben is szolgáljon. Istenre figyelve tanítsa, nevelje, ápolja másfélmillióra apadt gyermekét.

A 334 éves történetből tíz éve új fejezetet írunk. Isten előtt leborulva mondunk köszönetet a mögöttünk levő távért, az áldozathozatal megáldásáért, szolgálkért és szolgálatukért, az ifjakért és a családokért, és azért, hogy méltóvá tett ügyét szolgálja. Áldassék a neve!

Fejedelmünk bibliás jelszavával lépünk tovább: Ha az Isten velünk, kicsoda ellenünk?

*Bekő István
lelkipásztor*

Az újrakezdés fénytorései

Isten iránti hálával emlékezem az újrakezdés éveire. Iskolánknak, mint református intézménynek az elmúlt tíz év jelentette az újrakezdés éveit. Engem is megajándékozott Isten az újrakezdés éveivel, mivel 1946–48-ig a Református Kollégium tanulója voltam Marosvásárhelyen. Benne éltem és átéltem – mint bentlakó diák is – a református kollégiumok szellemi, lelki, diáktársadalmi világát. A nálunk tanító tanárok a kezdés korszakát élték át a református osztályok közösségében.

A kezdés és újrakezdés különbségtétel helyesebb megértéséért felelevenítem azt az iskolavilágot, amiből kiestünk mi diákok, szülők és a tantestület tagjai az államosítás miatt. Erdélyi vonatkozásban a majdnem egyezer egyházi iskolánkra tekintve, építőikben és fenntartóikban nemcsak a néhány igazán nagyinak minősült grófi, bárói földbirtokost kell látnunk. Többségükben építők és fenntartók voltak a gazdálkodó kismemesek, földművesek, iparosok, állattenyésztők, erdőtulajdonosok, városi polgárok. A mi mostani iskolánk kibővítését többségében udvarhelyszéki lakosai biztosították. Meghatódva olvashatjuk azokat a kolduló leveleket – és beszámolókat is –, amelyeket követek vittek távoli vidékekre, hogy adományokat gyűjtsenek a kollégium bővítésére. Erdély határain túl is nagytekintélyű tudós, pedagógus lelkészigazgató Baczkamadarasi Kis Gergely prédikáló körútjain sok adományt szerzett kollégiumunknak. Pénzadományon kívül búzát, zabot, árpát, krumplit, majorságot, borjút, csikót, juhot, eszközfát, sok-sok napszámban kétkezi munkát adományoztak. Tehát a mi iskolánkat többször is átépítette, kibővítette, és folyamatosan fenntartotta a mi székely népünk kétkezi napszámosától nagybirtokosáig minden társadalmi rétege.

Nem valamelyik állam pénzén épültek kollégiumaink, hogy a másik állam jogot formálhasson rá. Megbotránkoztató néhány nyugati egyház nevében ügyködők értetlensége, miszerint nem-

tetszésünknek nyilvános fórumokon is hangot adnak, hogy mi miért követeljük vissza iskolánkat. Meg kellene tanulják, hogy mi török és osztrák szorításában, szegényen is építkeztünk, tanultunk, tanítottunk, hitvallásunkban megmaradtunk. De hát ezeket a sajátságos verejtékes, véres áldozatokkal tetézt tudomány- és vagyonszerzést nem értik meg azok, akik nem saját verejtékükből építették iskoláikat. Azok viszont fel sem fogják ezt az iskoláinkhoz való szívérzékeny ragaszkodást, akik egyáltalán nem építettek iskolákat vagy templomokat az elmúlt ezer esztendőben.

E tényből is következik, hogy a református gimnáziumok – régi nevükön kollégiumok – újrakezdésének kevesen örvendünk. Szám szerint, mert kevesen voltunk, akik hajdanán tapasztalhattuk a kollégiumok kiváló előnyeit. Értelem szerint, mert az 1948-tól érvényesülő és sokféle politikai színskálán betegeskedő állami tanügy kialakította egyház- és papellenességet. Tanítóik, tanáraik, nevelőik többségében szenvedve hordozták e ragályos betegség kórokozóit. Ennek a kommunista irányzatnak széles skáláján megtalálhattuk a történelmi korszak vetületeit: a vadsággal támadóktól a szelíd semlegeseken át a rejtve pártfogók képviselőit. Felszínre törtek az egyházi és papi uralomtól félők és féltők indulatai. Jól kifejezték ezt a színpalak mögül bátran üzengetők, akiknek egyik szövege így szólt: "Iskolánkban az Úristennek nem biztosítottunk munkahelyet." Szegények, nem gondolták, hogy buzgólkodásuk révén annál több munkahelyet kell biztosítani a nevelőintézetekben, börtönökben, rendőrségen, kórházakban elvonókúrák miatt ideggyógyászatban és rehabilitációs központokban. Ugyanakkor a másik oldalról is észrevehető volt egy érvényesülésért küzdő erőközpont. Ezek is, szintén a függönyök mögül üzengettek: nem ragaszkodom a szigorú kálvini rendhez, arra méltatlanok tanítani a refiben. Ennélfogva alkalmatlan vagyok a vezetésre.

Mindezeket a jelenségeket az újrakezdés valós fénytöréseiként fogtam fel, mivel „a fénytörés valamely más közegbe belépő fénysugár irányának megváltoztatása” (Magyar Értelmező

Szótár). Ezeknek rövid elemzéseivel tartozunk a jelenkori iskolatörténetünk korhű láttatásához, ami nem homályosítja el az újrakezdés fényeit. Akik tanúként tapasztaltuk a református kollégiumok erőszakos naplementéit, azok az újrakezdés éveiben sokkal inkább felismertük annak utólagos színeváltozásait. Nem úgy, mint azok, akik ezen erővonalak mentén vegetáltak, vagy éppen érvényesültek. E tapasztalatok ellenére őszintén örvendünk az újrakezdés fényeinek.

Maradandó emlékképeim közül a legelső felvételi vizsgáról való. Akárcsak Tamási regényalakjának testvére ült volna velünk szemben és mondogatta volna a bibliai történetet. Míg ilyen gyerekek vannak, addig nem lesz baj az utánpótlással. Elkövetkezett az az idő is, amikor templomunkban bejelentettem a református kollégium diákjainak műsorát. Ezt a műsort több gyülekezetben is előadták. Amint szaporodtak a kollégiumi osztályok, a képzőn belül is kiváló műsorokat adtak elő diákjaink.

Igyekeztünk a családokkal is fenntartani a kapcsolatot. A helybelieken kívül az osztályfőnökökkel felkerestük a felsőboldogfalvi, patakfalvi, kányádi, agyagfalvi, nagygalambfalvi, keresztúri, parajdi, szovátai, nagykendi, héderfájai, szentegyházfalui, oklándi, erdőfülei, csíkszeredai tanítványaink szüleit és lelkipásztorait is. Ezek a találkozások a legtöbb szülő bizalmát erősítették az újrainduló református gimnázium iránt. Nyilvánvalóan kudarcaink is voltak. Minden tanévben tartottunk csendes napokat, amelyeken több hazai és magyarországi református lelkipásztor, pszichológus, orvos tartottak előadást, bibliamagyarázatot az ifjaknak és érdeklődő tanároknak. Fokozatosan bevezettük a hétfő reggeli áhítatokat is.

Az újraindult református gimnáziumok meghívására képvisleti alapon voltunk Békésen a Magyar Református Gimnáziumok I. Világtalálkozóján, ahol a „Ki mit tud” vetélkedőn I. díjat nyertünk. Majd részt vettünk a kecskeméti találkozón is. Ez alkalommal a mi küldöttségünk meglátogatta Ópusztaszeren. Majd a kórusunkkal részt vettünk a Miskolcon tartott református iskolák találkozóján. Utunk alkalmával a debreceni Nagyerdei és

Miskolc melletti Kisgyőri református templomban is tartottunk műsoros ünnepélyt. A hódmezővásárhelyi tantárgyversenyen több évben is jó eredménnyel küzdöttek meg tanítványaink. Részt vettünk a Zilahon is megrendezett Magyar Református Gimnáziumok találkozóján. Ez alkalommal a házigazdák jóvoltából több környező szilágysági egyházközséget is meglátogattunk. Többször részt vettünk a gazai kollégiumok diákpresbiteri találkozóin.

A Székelyudvarhelyről elszármazott Demeter Andor református lelkipásztor kezdeményezéséből ugyancsak az AEÁ-ban élő Kelemen Iván Mikes Kelemen Alapítvány többévi egyház dollár értékben versenypályázatot hirdetett meg református gimnáziumokban. Például: A Dunamedencei kis népek feladata a III. évezredben, vagy Református példaképek Erdély történelméből címmel. Kétszer is eljött Kispál Antal szegedi munkatársa kíséretében a díjak és díszoklevelek átadására. A helyi sajtó és TV is hírül adta.

Holland Református Iskolák Alapítványának ajándéka révén kaptunk egy kitűnően felszerelt számítógépes együtttest.

Szaktanáraink Debrecenben több szinten több alkalommal sikeres szakvizsgát tettek. Ugyanakkor szintén a holland kapcsolatok révén egy tanulócsoport bekapcsolódhatott egy nemzetközi diákinformációs hálózatba. Az évenkénti holland ellenőrzést jó eredménnyel kiálltuk.

A tanárok református hitvallásos szakfelkészítését beindította és folytatta az egyházkerület tanügyi osztálya és a később megalakult pedagógia központja. Rendszeres időközökben különböző szaktanárainkat kétnapos konferenciákra hívta meg. Egyházkerületünk egy idő után biztosította diákjaink és tanáraink szakmai útjának költségeit. Néhány arra érdemes tanuló az Amerikai Egyesült Államokból „keresztszülők” támogatták jelentős évi összegekkel. Ugyanakkor tanáraink is részesültek a német lelkipásztorok segélyeiből. A sokféle egyéb kiadást, segítyt, külön karbantartási költségeket, bútortól évről-évre a másodkézből átvállalt ajándékozási értékesítésből fedeztük.

Egyelőre csak református osztályoknak minősítettek minket, de ez is már haladás volt. Annak ellenére, hogy a mi felvételinkre nem a diákok krémje jelentkezett, főiskolára is, egyetemre is jutottak be diákjaink. Vannak, akik második egyetemi képesítésüket kezdték meg.

Berzsenyi Dániel A magyarokhoz (II) című versében ezt vallotta: „Nem sokaság, hanem Lélek s szabad nép tesz csuda dolgokat”. Mi is magunkévá tettük ezt a gondolatot az evangéliumi igazság összhangjában: „Az Úr pedig Lélek, és ahol az Úr lelke, ott a szabadság” (2Kor 3,17). A Székelyudvarhelyi Református Kollégium életének és munkájának újrakezdéséért „Egyedül Istené a dicsőség!” „Soli Deo Gloria!”

*Geréb Attila
nyugalmazott lelkipásztor*

*A sötétség nem űzheti el a sötétséget. Csak a világosság képes a sötétséget elűzni.
A gyűlölet nem űzheti el a gyűlöletet. Csak a szeretet győzhet a gyűlölet felett.*

Martin Luther King

Az ezredforduló, a vajúdás évei (1998–2000)

Ha az emberi születés csodájának az analógiáját használom az intézmény újjáalakulásának modelljeként, méltán nevezhetem az ezredforduló körüli éveket a vajúdás időszakának. Már néhány évvel az intézmény újjászervezését célzó elképzelés megfogalmazása után vagyunk. Az 1990-es évek első felének boldog eufóriája foszlóban van, nemcsak az iskolák birodalmában, hanem szerte a közélet minden terén. Az első végzős évfolyam már kiballagott, amikor 1997 őszén az intézmény megjelenhetett mint önálló középiskola a hazai magyar oktatási hálózatban. Ez az önállóság azonban teljesen formális volt, ugyanis nem rendelkezett a tanfelügyelőség által hivatalosan kinevezett igazgatóval, önálló tanszemélyzettel, adminisztrációval.

Az érvényben levő tanügyi törvények, illetve az egyházi iskolák körüli viták nem tették lehetővé a megnyugtató rendezést, de a jövő dolgok felőli reménységtől vezérelve, szinte illegalitásban, mégis indítottunk minden ősszel egy-egy osztályt. Azért használom a „fejedelmi többséget”, mert az 1998–99-es tanévben még a „várandós” intézmény, a tanítóképző igazgatója voltam, amelyhez közigazgatásilag tartozott a jogi személyiséggel ugyan rendelkező Református Gimnázium. Lelkész-igazgatója, Nt. Geréb Attila lelkipásztor az önkéntes misszionáriusok „fizetéséért” végezte az általa vállalható munkát úgy, hogy még hivatalos kinevezést sem kaphatott a tanfelügyelőségtől. Nem szeretném a Gondviselő oltalmán kívüli, személyekhez köthető érdemeket sorjázni, (az esetleges kihagyás veszélye miatt sem) mindamellettt két önzetlen és hathatós támogatónk nevét meg kell említenem. Beder Tibor Hargita megyei főtanfelügyelő és Tótkés Elek akkori egyházkerületi előadó tanácsos urak közös jellemzője volt, hogy a kilátástalan helyzetben is velünk együtt hittek a felekezeti iskolák jövőjében, és nemcsak szívükön visel-

ték bizakodó lélekkel az iskola ügyét, hanem lehetőségeik szerint tettek is az ügy sikeréért.

Az önállósodási törekvés többszöri megtorpanásának fő oka a tanügyi törvény alapelveiben jelölhető meg, ugyanis a törvény előírása szerint Romániában csak kétféle oktatási forma létezik: állami és magán-(alapítványi) iskola. Intézményeink működésének évről-évre történő engedélyezése mindig egy-egy „kegyes” tanügyminiszteri rendeletről függött. A távlati terveket, a megfelelő iskolakép kialakítását az ún. „profilzárlat” is ellehetetlenítette.

A szakminisztérium csak úgy hagyta jóvá az osztályok indulását, ha a református kollégiumok az ortodox szemináriumok mintája, tanrendje szerint működnek. Ez azt jelentette, hogy ún. „teológia-filológia” szak indulhatott csupán. Tanügy tanácsosaink azzal érvelhettek csak, hogy a felekezeti középiskolák az egyház szolgálatában tevékenykedő középkádereket és felsőfokú végzettségű szakembereket nevelik ki. A számunkra szokatlan, sokszor megalázó balkáni taktikáznak köszönhetően tudtunk csak az említett zárlatból kitörni, és 1999-ben beindítottunk egy matematika-informatika szakot. Eltérő mentalitás és hagyomány összeütközésének színtereivé váltak a református kollégiumok. Az ortodox egyházi és világi vezetők számára teljességgel érthetetlen volt görcsös ragaszkodásunk a felekezeti középiskolákhoz. Ez irányú évszázados hagyományainkra való hivatkozásainkat, jobb esetben, hitetlenkedő mosollyal fogadták.

E rövid visszatekintésben mostanig az intézmény megerősödésének ún. külső gátló tényezőiről beszéltem, pedig – bármennyire fájó is – meg kell említenem a belső hátráltató erőket is.

Nem intézmények vagy megnevezhető személyek ármánykodásairól van szó, hanem egy nagyon nehezen legyőzhető tehetetlenségi nyomatókról, amely megbénította a szülőket, a közületeket, a pedagógusokat.

A sokszor hangoztatott nyomorúságos szellemi-lelki örökség volt ez, amelynek a legyőzése jóval több erőt, energiát emésztett

föl, mint valamely külső akadály elhárítása. Nemzedékek nőttek fel annak a „sarkigazságnak” a bűvkörében, hogy a hit és az értelem, a vallás és a tudomány egymást kizáró entitások, következőképpen nem lehet komoly az az oktatási intézmény, amelyben a nevelési alapelveket a keresztyén pedagógia alakítja ki. Ezzel szemben az egyházi főhatóságok egy része úgy vélte, hogy ezek a „csecsemő-intézmények” már az induláskor messze elkanyarodtak azoktól a hagyományoktól, amelyeket az évszázadok alakítottak ki, tehát aligha nevezhetjük őket református kollégiumoknak. Szkhüllä és Kharübdisz közt kellett a biztonságos kikötőt megtalálni.

A hajdani Református Kollégium társintézményének, az 1927-től jórészt megszakítás nélkül működő jó hírű tanítóképzőnek az árnyékában nehezen tudtunk önmagunkra találni. Az önállósodás első lépése volt az a külön meghirdetett két és fél katedra, amelyet 2000 őszén be is töltöttünk. Az épület, a tanterem birtokolhatóságának kérdésében, hála Istennek kedvező változást hozott a következő év, 2001 tavasza, amely egyben új fejezetet nyitott a gyermekké erősödött intézmény életében.

Visszatekintve az említett időszakra, csodálatosnak érzem azt az isteni kegyelmet, amely átsegített a gyakori kicsinyhitűség ingoványain, erőt adott az elcsüggedés óráiban, amikor a kis létszámú osztályok gyenge teljesítménye miatt keseregtünk.

Korántsem arról van szó, hogy most a boldog révben vagyunk, de ma már nincsenek kétségeim afelől, hogy a közeli és távolabbi jövő a mi törekvéseinket igazolja.

Antal Sándor

Székelyudvarhely, 2004. június 17.

Az én kollégiumom

Az én számomra ennek a szónak a jelentése elválaszthatatlanul összefonódik a székelyudvarhelyi Református Kollégiummal. Tíz éves sem voltam még, amikor ez az összefonódás bekövetkezett. S természetesen még elemista-, tanév közepén egyszerre városivá lett falusi gyermek, akit Édesapám bevezetett a III. osztályba, s rábízott Rózsika tanítónénire. Tantermeink az 1926-os megszűnése óta is „kollégium”-nak nevezett régi épület második emeletén voltak, az elsőt a „prepák” – a megszűnt fiúgimnázium helyébe Enyedről odaköltöztetett tanítóképző növendékei – használták, a földszinten a *pedellus* lakott, s ott volt a Haáz Rezső által létrehozott múzeum, s egy vasajtóval lezárt szobában a levéltár, Lévai Lajos tanár úr birodalma.

Az elemi iskolánk szintén a képzőhöz tartozott: annak volt a gyakorló iskolája, ami azt is jelentette, hogy a hetedik-nyolcadikos lányok rendszeresen látogatták óráinkat, s amikor mintatanításra került sor, a tanárnő vezetésével tizenöt-húszan is ott ültek a fal mellé sorakoztatott székeken, s hallgatták a kijelölt osztálytársuk mintaóráját. Mindez 1939 nyaráig tartott, akkor végeztem a IV. osztályt, s ősszel a Római Katolikus Gimnáziumba iratkoztam be, több volt elemista osztálytársammal együtt.

Kollégiummá a kollégium 1940 őszén változott vissza, a Bécsi Döntést követően, amikor megnyílt a fiúgimnázium I. osztálya, majd a következő tanévben, a II. Népes osztályok voltak, a „magyar világ” kedvező körülményei, s a falusi papok-tanítók biztatása megtette hatását: már az 1940 őszi induláskor párhuzamos I. osztályt kellett indítani, s ugyanez történt a következő tanévben a II. osztály megnyitásakor. 1942-ben aztán egyszerre indult a III. és IV. osztály, ez utóbbi azért is, hogy mi, a Gimnáziumba járó református tanulók is lejöhessünk. Ekkor lettem én is „kollégista”, s ismerkedtem meg belülről azzal a „kollégiumi élettel”, amelyet tanáraink visszaplántáltak a régi hagyományok felélesztésével. Közülük ugyanis többen a tanítóképzőben

kaptak 1926 után állást: az újraindult fiúgimnázium nyugdíjból visszahívott első igazgatója, a Kálvin-fordító Szabó András, valamint Haáz Rezső és Lévai Lajos. De az újak között is volt olyan, aki Vásárhelyen, Kolozsváron, Budapesten, a Lónyay utcai református kollégiumban, vagy Debrecenben járt iskolába, s ugyanabban a kollégiumi szellemben nőtt fel, így minden nehézség nélkül illeszkedtek be az itteni iskolai életbe.

Az említett „kollégiumi” szellem döntően diákönkormányzatra épült. Az erdélyi protestáns felekezeti iskolák belső életét kezdettől, a 17–18. századtól ez határozta meg: olyan belső rendtartás, amelyben a rendtartó szerepet a „nagydiákok” játszották, s a felügyelő – rendszerint az iskolában bent is lakó – fiatal tanárnak csak a rend jó működésére kellett vigyáznia. A bentlakási szobák valóságos kisközösségeket alkottak, élükön a mindenható szobafőnökkel, s az egész bentlakó diákhad életének belső rendjét az ébresztőtől az esti lámpaoltásig ugyancsak nagydiákokból álló internátusi vezetőtestület irányította. A régi kollégiumi rendtartásból az udvarhelyi kollégiumban is visszaállt a *lustra* (a tanulók szobánkénti számbavétele), csak az volt a különbség, hogy a szobákat rendre végigjáró *apparitor* kezében papír és ceruza volt, s nem az a háromoldalú, sarkain viaszszal kipótolt *lustrabot*, amelyet olyan jól ismertünk a Múzeumban látható, s a régi kollégiumi életet megelevenítő Haáz Rezső-féle festményekről.

Igaz, volt még egy másik különbség is: IV.-es majd V.-es fejjel mi voltunk a kollégium „nagydiákjai”. Közülünk kerültek ki az említett tisztségek viselői is, de a „legnagyobbak”-nak járó megkülönböztetésből mi, kintlakók sem maradtunk ki: tanáraink nem egyszer figyelmeztettek arra a felelősségre, ami reánk is vonatkozott. Így aztán a folyosókon faltól falig kifeszítve függő „*Ne rohanj, ne kiabálj, ne verekedj!*” feliratú táblák reánk első sorban rendfenntartó jelentéssel bírtak, tőlünk várták el, hogy azokat a kisebbekkel betartassuk. A mi számunkra, akik a Római Katolikus Gimnáziumból kerültünk át, ez újdonság volt, de sikerült alkalmazkodnunk hozzá.

Erősítette a „vezető”-szerepünket az is, hogy az 1940-es nyitás után nem sokkal megalakult iskolai cserkészcsapatban is mi voltunk a legnagyobbak: az órs- és rajvezetők, akikre a kisebbekkel való foglalkozás feladata hárult, nem csak bent az iskolában, hanem a rendszeresített kirándulásokon, táborozásokon is. A cserkészmozgalom szintén „önkormányzati” alapon szerveződött. Az 546-os Bethlen János Cserkészcsapat első, alapító parancsnoka Baczó Balázs tanár volt (aki a mi odakerülésünk idején már nem tanított Udvarhelyen), tőle Horváth József vette át a csapat irányítását. Volt néhány kimustrált 12 személyes csapatstrunk, s ezek birtokában szerveződtek a nyári táboraink is: 1943-ban, Bögöz mellett a Bontában, 1944-ben Nagylambfalván, a falun alól, a malom melletti Küküllő-kanyarban. Az utóbbi már nem volt pusztai játék: a faluban (akárcsak másutt is) akkor már a férfiak közül igen sokat ért el a mozgósítás, s mi napközben a hadbavonultak hozzátartozóival kisegítő mezőgazdasági munkára jártunk. Így voltam én Kányádi Sándor „napszámosa”, tizenöt éves fejjel (ő különben két osztállyal alattam járt a Kollégiumban). A cserkész tábori életnek persze a munka mellett része volt a szórakozás is: a szabad időnkben nagyokat fürödtünk a Küküllőben, esténként tábortűzet gyújtottunk, s egynéhányszor harci játékunktól voltak hangosak a domboldalak: kezünkben ott volt a „leventepuska” is, de az „elenség” megsemmisítése nem fegyverrel, hanem a sapkánkra rögzített négyjegyű szám „lekiáltásával” történt. A háború akkor már a Kárpátok előterében dúlt, éjszakánként a „Titó-buszok” (a jugoszláv partizánoknak katonai felszerelést szállító szovjet repülőgépek) motorjainak mély morgása hallatszott nagy magasságból. A táborban Gajevszky Károly, az udvarhelyi iparos-cserkész csapat parancsnoka ügyelt fel a konyhára, ugyanis mi magunk főztünk. A konyhás két iparos-cserkészfiú volt: Tamás Gabi és Páll Sanyi, konyhás segédcsapatnak pedig naponta beosztva egy-egy órs. Ugyancsak rendre voltunk beosztva éjszakai őrszolgálatra is, amikor ismét csak „leventepuskával” a kezünkben egymást váltva kerültük a tábort. Bizonyára volt, akinek a

sötétben, ahol az embert a nagy csendben titokzatosnak tűnő neszek veszik körül, reszketett a gatyája, de ez is a tábori élet-hez tartozott, a másokért való felelősség egy sajátos formájá-ként. Sokszor eszembe jutott később is, hogy a nevelésnek mi-csoda ereje lakozik abban, ha a gyermeket felelősséggel ruház-zuk fel, olyan feladattal, amihez fel kell nőni, s amelyben a kudarc, elsősorban a saját kisközössége előtti szégyen révén, ne-velő hatású. Egyfajta „vagányság” volt ez is, de jó irányba ható és nem közösségromboló. Nem emlékszem, hogy ezek alatt a tá-borozások alatt valami baj történt volna.

A kollégiumi élet és nevelés sajátos területe volt a lelki-erköl-csi nevelés. Református kollégium lévén, minden hétfő a *reggeli précessel* kezdődött, vasárnap reggel 9-kor diákistentisztelet volt a kollégiummal szembeni református templomban, méghoz-zá közös a tanítóképzős lányokkal, ami ezeket az alkalmakat még külön tartalommal is megtöltötte. Vallástanárunk, Sipos Géza különben az a fajta lelkipásztor volt, aki a prédikációt is az erkölcsi nevelés alkalmának tekintette, s igen gyakran szőtte bele dorgatóriumait a prédikációba, olykor név szerint megszé-gyenítve azokat, akiket kipécézett. Hét közben, a vallásórák mellett, rendszeresek voltak a bibliaórák az osztályközösségben, amelyeken tanáraink (ez alkalommal nem a vallástanár, hanem például az osztályfőnökünk) a serdülőkor „kényes” kérdéseit is terítékre hozták. A mi bibliaóráinkon nekünk kellett kiválaszta-nunk a textust, s aköré épült fel a beszélgetés. Ez megint a ma-gunk felelősségét erősítette, hiszen a kiválasztott textusban fog-lalt gondolatért – s a beszélgetés kimeneteléért – nekünk kellett viselnünk a következményeket. Egy alkalommal, emlékszem egy, a kiválasztott bibliai versben („A bujálkodó pedig élvén megholt”) lévő szó félreolvasása (aki a textust kiválasztotta, „bujkáló”-t olvasott, s provokálni akarta a tanárunkat: lám mit lehet kihozni egy ilyen textusból?) vitt bele a homoszexuali-tásról való, különben igen hasznos, építő beszélgetésbe.

A régi kollégium épülete hamarosan szűknek bizonyult. A bentlakók számára több hely kellett, az osztályok sem fértek

már el a régi épületben. A helyzetben az előjáróság úgy segített, hogy az egyházközség átadta a régi kollégiumépülettel szomszédos református gyülekezeti termet és az IKE otthonát, amelyeket tantermekké alakítottak át. Az IKE-udvar pedig a kollégium udvara lett, ide jártunk ki szünetekre, miután – akkor még messze volt a „koedukáció”, s a képző szigorú, erkölcs-csász tanári vezetése légmentesen elszigetelte tőlünk a lányokat – a régi és az új épület valamint a tornaterem által körbezárt nagyudvar a fiúk elől teljesen el voltak zárva (a képző igazgatója még a nagyudvarra néző tanterem- és folyosóablakokat is lefestette, hogy át se lehessen látni a lányokhoz). A mi udvarunkra a régi épület földszintjén kialakított alagút-szerű átjárón lehetett kijutni.

1944 tavaszán a németek lerohanták Magyarországot. Hogy hátszágukat biztosítsák, a német szövetségből kifele kacsintató Horthy Miklós nyakára Hitler-barát kormányt ültettek, megkezdődött az általános mozgósítás, katonai alakulatok masíroztak teljes felszereléssel az ablakaink alatt a keleti arcvonal felé. Következett a zsidók sárgacsillagos megkülönböztetése, majd nemsokára összeszedése és deportálása (egy volt osztálytársamat vitték el, Karpf Tibit, akivel a gimnáziumban jártam együtt). Amikor erre sor került, már fel volt függesztve a tanítás, nagyhirtelen lezárták a tanévet, a kollégiumba pedig nemsokára hadikórházat telepítettek.

A román kiugrás után nem sokkal, 1944. szeptember 13.-án szovjet csapatok vették birtokukba a kiürített várost. Sokan elmenekültek, tanárok is, diákok is szüleikkel. Amikor végre, 1945 januárjában megnyílt az iskolai év, a Kollégiumból és a Gimnáziumból alig került össze egy rend osztályra való diák, a tanári kart pedig nyugdíjasokkal, mindenféle más pályáról toborzott értelmiségiekkel tudták csak feltölteni. Igazgató a 30-as évek közepén nyugdíjba került Bíró Lajos lett, de tanított bennünket Tompa László költő, Kővári Jakab kénosi unitárius lelkész, Búváry László polihisztor szociológus, Tellmann Lajos vegyészmérnök-hallgató. Aztán lassan visszatért a tanárok-diákok

egy része, de a Kollégiumot csak az 1946–47-es tanévben lehetett újra megnyitni. Mi voltunk az első végzősök, s az utánunk következő osztály az utolsó. Minket – a régi kollégiumi hagyományokból ezt is újjáélesztve – az évszázados öreg harang búcsúztatott. Ott álltunk fehér harisnyában, csizmában az udvaron, vállunkon a VII.-es lányok varrta-hímezte tarisznya, kezünkben a fiúk-faragta, kopjafafejű vándorbot. Elhangzottak a búcsúztató beszédek, felcsendült még egyszer a „Gaudeamus...” és az „Isten velünk, viszontlátásra...”

Aztán 1948-ban jött a felekezeti iskolák államosítása. Az épületben kereskedelmi-közigazgatási iskola működött egy ideig. A kollégiumi hagyományt, az „átkos múlttal” együtt megpróbálta „véggépp eltörölni” a folytonosságát megőrző tanítóképző új vezetése: még a múzeumi gyűjtemény járt a legjobban, mert annak anyagából sikerült megalapozni a városi múzeumot, a kollégium levéltárát azonban mint „értéktelen lomot”, papírmalomba küldték, kis híján megsemmisültek a kollégium híres tanárait és jótévőit ábrázoló, s korábban a díszteremben függő értékes festmények, s mint „klerikális szimbólumot”, eltávolították a kollégium-építő Baczkamadarasi Kis Gergelyt idéző emléket, és a kollégiumkertben az iskola egykori híres tanárainak állított obeliszkeket is. Magyarósi Szóke József, Gönczy Lajos névvel a mai diákok közül legfeljebb az találkozik, akit valamiféle szenvedélyes érdeklődés sodor az iskola történetéről szóló könyvek felé.

Hajdani diákemlékeimet felidézve elgondolkozom azon, mi mindent is köszönhetek egykori iskolámnak? A tudást is természetesen, mert olyan volt a légkör a Kollégiumban, hogy a tudásnak becsülete volt tanár és diák előtt. De nagyon fontos volt az a közösségi szellem is, amely iskolánkban uralkodott. És ebben a közösségben nem volt társadalmi rangkülönbség: nem volt városi és falusi gyerek, értelmiségi vagy iparos. A Kollégiumban a legtöbb a falusi fiú volt, az 1940-es változás ugyanis megnyitotta a középiskolák kapuit őelőttük is. Aztán református felekezeti iskola voltunk, nem volt az iskolában felekezeti különbségté-

tel sem. Legalábbis én a mi osztályunkban nem éreztem ezt. Igaz, ebben annak is szerepe lehetett, hogy a mi osztályunk igen vegyes felekezeti összetételű volt: volt közöttünk unitárius, evangélikus, baptista, sőt római katolikus is. De talán az is hatott, hogy a kisebbségi évtizedekben megtapasztalt elnyomás Erdélyben közelebb hozta egymáshoz a magyar egyházakat, az alapkérdés nem az egymás közötti hatalom, hanem a megmaradás volt, amit nem egymás ellenében, hanem közösen kellett elérnünk. Mert nem éreztem felekezeti megkülönböztetést azokban az években sem, amikor (I–III-ban, IV–VII-ben) a Római Katolikus Gimnáziumba jártunk. Csak az különböztetett meg minket, hogy mi „más hittanra” jártunk, s szabadnapjaink voltak, amikor a római katolikusok számára évente kétszer, egy-egy hetes lelkigyakorlat volt beiktatva.

Ma már tudom, ez a felekezeti és társadalmi tolerancia – amely nagyon is megkülönböztetett bennünket az akkori (és 1940–44 között is közvetlenül megismert) „anyaországi” gondolkodásmódtól – évszázadokra visszavezethető erdélyi sajátosság volt, olyan érték, amelyet a mi iskolánk is magáénak vallott és gondosan tovább adott a felnövő nemzedéknek.

Azóta még jobban elmosódtak közöttünk a különbségek, s ha – mostmár évente – egykori gimnazista osztálytársainkkal összejövünk, senkinek eszébe se jut, hogy az egyikünkől kiváló egyetemi tanár lett, a másik megmaradt az érettségi után iparosnak. Az előttünk eltávozottakat pedig együtt keressük fel a katolikus és református temetőben.

Dávid Gyula

Sorsunk emlékezetünkben van megírva: mondd meg nekem, mire emlékszel vissza, s én megmondom, ki vagy.

Ravasz László

Per spinas ad rosas

Több mint hatvan éve annak – 1942 őszén történt –, hogy családom régi kálvinista tradícióját követve, szüleim elvittek Udvarhelyre és beíratk az ottani református kollégium, az 1940-ben újra beindult ősi Collegium Bethlenianum, fiú-internátusába, elsőéves kollégista fikának. Akkoriban csak szekérrel tehattuk meg az utat a Dél-Hargita alatti Erdővidék hegyi falujából, Magyarhermányból, hol szüleim falusi néptanítók voltak, az onnan körülbelül 70 kilométerre lévő megyeszékhelyig, Székelyudvarhelyig. A kollégium akkori igazgatója ugyanaz a Szabó András volt, aki három évtizeddel azelőtt édesapámat is mint igazgató fogadta be udvarhelyi kollégistának. Mivel a neves klasszika-filológus, Szabó András neve már-már kezd elfelejtődni, talán érdemes megemlíteni, hogy nemcsak híres latinista volt (akkoriban jelentek meg Kálvin kommentárjai után készített fordításainak kötetei), hanem a század elején ő volt egyik úttörője a sí-sport székelyföldi meghonosításának is.

Az az út, melyet akkor bátyámmal, Toró Józseffel, a szintén udvarhelyi kollégistával együtt, szekéren tettünk meg, a Magyarhermány és Kisbacon közti három kilométeres távolságot leszámítva, ugyanaz volt, mint amit a kisbaconi Benedek Elek, mint udvarhelyi kollégista, a múlt század hetvenes éveiben, ugyancsak szekérrel, vagy éppenséggel gyalog, többször megtett. Remélni merem, hogy a mai udvarhelyi Alma Mater, mely az ősi Kollégium hagyományainak mostani hordozója, egyben a kisbaconi nagy székely mesemondó, Benedek Elek szellemiségének méltó ápolója és továbbvivője is. Ennek talán a legtömörebb summázása Erdővidék nagy fiának az akkori ifjúsághoz szóló utolsó üzenete, melyet közvetlenül halála előtt ekképpen fogalmazott meg: „Fő, hogy dolgozzanak”.

Lényegében ugyanez, ha egy kicsit más formában is, megtalálható a Kollégium régi kígyós címer-jelvényén, mely még az én kollégista korszakomban is az iskola jelmondata volt. Itt a híres

latin mondásról „PER SPINAS AD ROSAS”-ról van szó, mely az én olvasatomban azt jelenti, hogy csak a tövisen át juthatunk el a rózsához, azaz, hogy maradandó eredményeket (rózsákat) elérni csak kemény munkával (tövisen is átmenve) lehetséges. Ennek a jelmondatnak az imperatívusza kísért az egész életemen keresztül mind a mai napig. Mai szakmám, a szubnukleáris asztrofizika és kozmológia specifikus nyelvén, stílszerűen, szintén latinul ezt meg lehetne úgy is fogalmazni, hogy „PER ASPERA AD ASTRA”, nehéz az út a csillagokig. Ilyen kemény munkához szoktatott hozzá, és tanított meg az akkori, több mint félévszázaddal ezelőtti udvarhelyi Alma Mater. Úgy gondolom, hogy ilyen szellemben, a „Per aspera ad astra” szükségességének szellemében, kellene munkálkodjon a mai ifjúság is, és akkor eljuthat a csillagokig.

Ezt üzenem ma Temesvárról az udvarhelyi Alma Maternek.

Temesvár, 2004. május havában
Véendiáki szeretettel

Toró Tibor
a MTA külső tagja

Nem azért keresem a megértést, hogy higgyek, hanem azért hiszek, hogy érthessek: ezért azt is hiszem, hogy ha nem hiszek, nem fogok megérteni semmit.

Canterbury Anselmus

Emlékfoszlányok a székelyudvarhelyi Református Kollégiumról

(Magamról)

E sorok írója 1928. február 18.-án Székelydályában, egy hagyományos székely faluban született.

1935–1940 között szülőfalumban jártam elemi iskolába. Úgy adódott, hogy az első osztályt a falu magyar elemi iskolájában kezdtem, de két hét után egy Észak-Moldvából származó román házaspárt neveztek ki tanítónak a faluba. Így az a helyzet alakult ki, hogy mi nebulók addig még csak nem is hallottunk román szót, mint ahogy a tanítóink sem hallottak még arról sem, hogy Romániában még magyarok is élnek.

Valahogy csak kialakult az életünk, de az biztos, hogy tanítóink hamarabb megtanultak magyarul, mint mi románul. Én például az iskolai év végére nehezen eljutottam odáig, hogy az év végi vizsgán el tudtam mondani a következő versikét:

Szun szoldát
Szun kalarec
Silla lupta
Szuntisztéc

Nyers fordításban:

Katona vagyok én,
Huszár vagyok én,
És a harcban
Vitéz vagyok én

Magyarul írni-olvasni a családban édesapámtól tanultam, s az ábécéskönyvem a Brassai Lapok voltak. A helybeli tiszteletes,

Szabados József a vallásórákon jósolta meg rólam, hogy „e fiúból pap lesz, akárki meglássa.” Én az ő biztatására és szüleim meggyőzése után mentem el Udvarhelyre az 1939–1940-es iskolai év végén felvételizni a Baróti Szabó Dávid római katolikus gimnáziumba. A bécsi döntés után, amikor újraindult a Református Kollégium Fiúgimnáziuma, már be voltam iratkozva a katolikus gimnáziumba, és az első gimnáziumi osztályt ott is végeztem el. Első osztályfőnököm Fehér Miklós tanár úr a megmondhatója, hogy mennyit túlórázott velem, hogy az elemi iskolai hiányosságaimat pótolhassam.

Természetes volt, hogy már a második osztálytól a kollégiumba iratkoztam át és ott is végeztem középiskoláimat 1947-ben. A mi osztályunk volt az első végzős osztály, amelyik az újraindult kollégiumban fejezte be gimnáziumi tanulmányait.

(A kollégiumról)

A mai középiskolások már el sem tudják képzelni, hogy milyen volt a református kollégiumi élet. Kezdve azzal, hogy amikor egy gyerek beiratkozott a kollégiumba, attól fogva az volt az otthona. Ott járta végig a középiskolát és oda járt vissza 5–10 évenként érettségi találkozókra. A mi osztályunk most már minden év június utolsó szombatján délelőtt 10 órakor találkozik. Igaz, hogy a 20 osztálytárs közül már csak heten élünk, de aki csak teheti, az éves találkozón megjelenik.

Az én esetemben még további kötődést is jelentett a kollégium. III–IV. osztályos koromtól kezdve engem úgy neveltek, hogy az érettségi után a debreceni egyetemen folytatom majd tanulmányaimat, és annak befejeztével visszatérek a kollégiumba és magyar–latin szakos tanárként fogom leélni az életemet. Arról, hogy nem így alakult az életem, nem a kollégium és tanáraink tehetnek.

A másik kötődésem a kollégiumhoz és a református egyházhoz, hogy csak a tízéves érettségi találkozónkon tudtam meg, hogy kollégistaként végig, valószínű, hogy Szabados tiszteletes

közbenjárása nyomán, a Református Egyházkerület ösztöndíjasa voltam. És azzal, hogy nyugdíjas éveimben immár 1991 óta a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának Nyomdájában – több mint öt évtizedes könyvkiadói tapasztalatom felhasználásával – dolgozom, próbálom törleszteni a nekem juttatott ösztöndíjat.

(Tanárainról)

Az 1927-ben a román állam által megszüntetett székelyudvarhelyi Református Kollégium 1940-ben, a bécsi döntés után szerveződött újra. Nyugdíjból hívták vissza Szabó András latin–görög szakos tanárt és őt bízták meg a kollégium újraindításával. Ő úgy próbálta a tanári állásokat betölteni, hogy körlevelet intézett az ország református kollégiumaihoz, hogy tanárok jelentkezzenek az újrainduló kollégiumba. Így került Udvarhelyre Tóth Béla és Tömöry Ödön a debreceni, Mátéffy Béla pedig a csurgói református kollégiumból.

Szabó András igazgató úr második koromban a latin nyelvet tanította a mi osztályunkban. Jómagam az első padban ültem és az igazgató úr az én vastag kartonba kötött latin nyelv-tan könyvemmel tartotta a kezében és Kakassy Árpád osztálytársamnak akarta a könyvvel szó szerint a fejébe verni a második deklináció szabályait, de mivel én voltam hozzá közelebb, az én fejemet ütögette a könyvvel. S mikor kifogásolni próbáltam, hogy ne az én fejemet üsse, azzal nyugtatott meg, hogy „ott is jó helyt van”.

Szabó András igazgató úrhoz egy másik emlékem a Vásárhelyi János református püspök vizitációjához kötődik. Az igazgató úrral a püspök úr, aki köztudomásúlag nagyon kövér tiszteletes volt, minden osztályt meglátogatott. A mi osztályunk ajtója, szárnyas ajtó volt, ezért csak az egyik szárnyát használtuk. A püspök úr osztályunkat nem látogathatta meg, mert amikor szembe jött az ajtóval, nem fért be, és amikor két lépés hátrálás

után, már oldalt fordulva ismét próbálkozott, így sem sikerült neki. Nem volt mit tenni, a látogatók továbbmentek.

Hasonlóképpen kisebb kellemetlenséggel zajlott le egy másik híres vendég látogatása. 1942-ben Móricz Zsigmond erdélyi körútja során kollégiumunkat és a tanítónőképzőt is meglátogatta. Mindkét iskola tanulói az udvaron sorakoztunk fel, és a rendezők közül valakinek csak az utolsó pillanatban jutott eszébe, hogy az illusztris vendéget virágcsokorral is kellene köszönteni. Szükségmegoldásként az egyik bentlakó fiatal tanárnő a néhány nappal azelőtt udvarlójától kapott virágcsokrot hozta elő, és azt adták oda a nagyrabecsült írónak. Zsiga bátyánk válaszbeszéde közben, a csokor rózsát a kezében tartva, addig gesztikulált, míg a rózsák szirmai mind lehullottak. Így a kollégium jelentése: *Per spinas ad rosas* (Tövisen át a rózsához) átalakult és a vendég kezében csak a tövis maradt.

Tanárainkkal kapcsolatban a sok-sok emlékem közül az alábbiakat mindenképpen el kell mondanom.

Tóth Béla magyar–latin szakos tanár volt. Órái sok mindenben különböztek a többi tanár óráitól. A legfontosabb különbség az volt, hogy az ő óráin mindenki felelt. Zárójelben jegyzem meg, hogy negyven feletti létszámú osztályok is voltak. Latinórán például a szavak kikérdezése során mindegyik tanulótól egy-két szót kérdezett, esetleges, a tanulókat mindig más-más sorrendben szólítva. Ezzel a módszerrel az összes tanulót teljes figyelemre kényszerítette. Vagy magyarórán például a kívülről megtanulandó vers egy-egy versszakát vagy egy-két sorát kérdezte az egyiktől és a következő tanulónak kellett folytatnia. Az órái különben vidámak voltak, mert gyakran akadt olyan felelet, ahol humoros, vagy gúnyos megjegyzéseket tehetett és tett is. Például a latin *cornu*, *-us* szó esetében az egyik tanuló bizonytalanul mondta a szó jelentését, hogy sz...a...r...v, mire rögtön beleszólt a tanár úr: Mondd fiam, hogy kürt, mert ha nem, kimondod a nevedet. Vagy egy magyarnyelvtan-órai példa: Az igéből főnevet képző végződéseket példákkal együtt kellett felsorolnia az egyik tanulónak. Az egyik tanuló belezavarodott a példákba

és a tanár úr a következő tanulónak szólt, hogy „Péter fiam, te kezd elölről és mondd végig példákkal az összes képzőt.” Péter pedig nagy lélegzettel kezdte sorolni a képzőket, mondván: -ás, -és, -ság, -ség, -seg... – Mire a tanár úr: „Na fiam, te nem előlről kezdted, de hátul végezted.” Ha úgy adódott, hogy a felelet sehogyan sem jött össze, akkor jegyezte meg: „Fiaim, ha a butaság hegyé változna, Székelyudvarhelyen lenne a Mount Everest.”

Tóth Béla tanár úr az Udvarhelyen töltött négy év alatt bekapcsolódott a város kulturális életébe is. Ottiléte alatt például monográfiát írt Tompa László életéről és költészetéről. Sajnos 1945 után nem térhetett vissza tanárként Székelyudvarhelyre, de a 60-as évek elejétől minden évben ellátogatott Erdélybe és felkereste, összegyűjtötte volt tanítványait. Több ilyen alkalommal kedvesen emlékezett vissza az alábbi esetére.

Egy keddi nap reggelén (Udvarhelyen a hetivásár napja) a feleségét bevitte a szülészetre. A nagyszünet ideje alatt sietve ment a kórház felé érdeklődni a szülés felől. Menet közben felfigyelt két székely atyafi párbeszédére. Az egyik a gyalogjáró szélén kezében tárogatót tartott, a másik az úton egy tehenet vezetett a vásárba.

A tárogatós kérdezi a tehenestől:

– Atyafi, nem cserélünk?

– Én igen, atyafi, ha maga ezt es fújja.

E sorok írása közben jutott eszembe Kányádi Sándor esete, osztályfőnöke, Tóth Béla tanár úrral. Valamilyen akció során annak idején Petőfi-köteteket lehetett rendelni és vásárolni. Egy kötet ára 5 pengő volt, de Kányádinak csak 2 pengő zörgött a zsebében. De mert mindenképpen Petőfi-kötetet akart vásárolni, megígérte a tanár úrnak, hogy majd az édesapja elküldi a hiányzó 3-at. Közben a kötetek megérkeztek, a hiányzó 3 pengő pedig nem. A tanár úr ekképpen oldotta meg a dolgot: „Sándor, neked nem kell a 3 pengőt kifizetni, mert én már kifizettem.”

Tömöry tanár úrról feltétlenül meg kell írnom, hogy ő volt életemben az egyetlen ember, aki megpofozott. Máskülönben

Tömöry tanár úr nem zárta ki nevelési elvei közül a testi fenítést sem. Ő volt az iskolaszövetkezet vezetője és bolt ajtójára kifüggesztette, hogy a nagyszünetben a bolt nyitva van. Nagyszünet lévén elég keményen megkilincseltem a zárt ajtót. A tanár úr éppen bent volt és hirtelen haragjában kiugrott az ajtón és két nagy pofont húzott le nekem. Nagyon bántott a dolog és már a következő óra szünetében megmondtam a tanár úrnak, hogy addig én nem fogok meghalni, amíg a két pofont vagy a tanár úrnak, vagy utódainak vissza nem adom. Ezt a tartozásomat sokszor emlegettük együtt a tanár úrral már Kolozsváron, különösen akkor, amikor ugyanannál a vállalatnál alacsonyabb rendű munkára voltunk ítélve. De a két pofon visszaadása a mai napig sem történt meg.

Beszélgéseink során ő is sokszor visszaemlékezett udvarhelyi tanárságára és egyik tanítványára, S. Dezsőre, akinek elsős korában semmiképpen nem akart a fejébe menni sem a latin igék deklinációja, sem a földrajzi tudományok. Egyik órán történt, hogy Dezső a feladott leckéből egy mukkot sem tudott. Csak némán hallgatott és egy idő után elkezdtek potyogni a könnyei. Több vallató kérdés után azt kérdezte tőle a tanár úr: „Te, Dezső, te most mire gondolsz?” Erre Dezső már tudott felelni: „Én arra tanár úr, hogy vajon mit csinálnak otthon a csitkók.” Erre a tanár úr annyira megdöbbsent, hogy csak ennyit mondhatott: „Ülj le, Dezső, és nyugodj meg, mert a csitkók is otthon biztosan jól vannak.”

Az emlékszilánkok végén még Lévay Lajos igazgató úrról szeretném egy emlékemet elmondani. Jól működő önképző körünk volt. Egy ünnepi önképző kör alkalmával többen olvastuk fel dolgozatunkat. Az én dolgozatom címe: *A honvéd megjelenítése a magyar irodalomban*. Az ünnepség előtt a felolvasandó dolgozatot be kellett mutatnunk az igazgató úrnak. Irományomat minden javítás nélkül jónak ítélte az igazgató úr. Csak azt kérte, hogy a közönséget *Kedves embertestvéreimnek* szólítsam. Ez nekem sehogysem tetszett és előadásom kezdetén a közönséget *Kedves hallgatóimmal* szólítottam meg. A büntetésem az lett,

hogy a színpalak mögé visszamenő szereplőknek az igazgató úr gratulált, megölelte és a jobbaknak még igazgatói csók is kijutott, de én erről lemaradtam.

Az előadást különben Khell István tanár úr, a katolikus gimnázium párhuzamos osztályának osztályfőnöke is meghallgatta, gratulált a teljesítményemhez, de megjegyezte, hogy kitűnő dolgozatom nagy hiányossága, hogy hiányzik belőle a „Hadnagy uram”. E hiányosság pótlásaként és mindnyájunk jövőbeli biztatására itt idézem Gyulai Pál versének első és utolsó szakaszát:

Hadnagy uram

„Hadnagy uram, hadnagy uram!”

„Mi bajod van édes fiam!”

„Piros vér foly a mentére!”

„Ne bánd, csak az orrom vére.”

...

Megy a honvéd, áll a hadnagy,

Mély sebében összeroskad.

„Hadnagy uram, hadnagy uram!”

„Csak előre, édes fiam!”

Bálint Lajos

*Nem cselekedeteinkből élünk, hanem abból, hogy
cselekedeteink megbocsáttattak.*

Karl Barth

Jöttünk, láttunk, győztünk

Jöttünk.

Megjöttünk. Visszajöttünk egy túl hosszúra sikeredett kényszervakáció után a Székelyudvarhelyi Református Kollégiumba. Másak vagyunk, mint akikkel bezárult a kapu, mert egy más rendszer kenyerén nőttünk fel, de elkezdjük az építést. 1994. Büszkén vallom magam (újra)alapító tagnak, egyszerű téglának, amellyel a jól megedzett falat tovább rakták. Az alap kemény, a fal állott, csak épp más vakolattal, mint ahogy a tervező elképzelte, a tűz égett ott bent a régi kollégisták szívében. A frissen gyúrt téglát erre a réges-rég álló, sokat látott falra újra rakni kezdték, de a nap még nem égette meg, a szél nem fújta még. Kibírja a próbákat? Vajon sikerrel jár a székely legényke, aki szerencsét próbálni indul el, vagy kemény spártai lesz a csesemő, akinek születését várták? Újjászületett a Kollégium. A Bibliában az ember újjászületése felülről, azaz Istentől történik, nem értjük hogyan, csak érezzük. Újjászületett a Kollégium.

Jöttünk. Kezdődik a téglák csiszolása. Áldással, ahogy annak idején elkezdődött, folytatódott az élet a padokban. Ez már nem vicc, gondoltam, még a vakáció ízét kóstolható gyermekként.

Láttunk.

Néztünk szét a Tanítóképzőben, a könyvtárban, lestük a naplót, hátha nem a mi oldalunkra nyílnak ki. Délutánonként csodálkoztam a régi tablók előtt. Megtermett férfiember, betyáros kabátban, kipödört bajusszal csoportosultak a szigorú tekintetű tanárok köré. Mi is ilyenek leszünk? Mikor az ő képük felkerült a falra, akkor is vakoltak mindenféle mázzal, álltak a faltörő kosok, de a belső tűz égett. A tanárok, tanáraink tekintetében, a kézbe vett könyvben, amelyeket akár a Könyvek Köny-

vének is nevezhetnénk. Ott éltek mellettünk a tanítóképzős diákok. Ők már másabb cipőben jártak, mint mi. A miénket a pince aljáról vették elő, jó minőségű bőr, de kicsit penészes, a lábunk hozzá kellett szokjon. Szerettük viselni. Néha futottunk, máskor megálltunk többieknél a kellesténél, de azért mindig elérkeztünk.

A diákélet, az megismételhetetlen. Gondolom, semmi újat nem mondtam ezzel. Összeszokott tinik, egymás pillantásában gondolatot olvasó banda vert helyet az úton magának, állta el a folyosókat a lányok előtt, izgult a versenyeken, lazított utána, nyert az iskolában diákigazgatói-, a városban diákpolgármesteri széket. A lányok is sokat segítettek, ha mással nem, legalább huncut mosollyal vagy ajtócsattogtatással.

Jöttünk, láttunk. Már előre köszöntek a kisebbek, majd díszítettünk osztályt, raktunk le ballagó tarisznyát, benne sóval, pogácsával, pénzérmével, következő évben pedig már nekünk álltak sorfalat a Gaudeamus éneklése alatt.

Szebbé, tartósabbá teszi a falat a téglánk, vagy csak növeli azt? A cipő fényesebb lett, a láb megedződött?

Győztünk.

Túl az ötéves találkozón érezhettük, hogy mindenki valamiképpen belenőtt a cipőbe. Észre lehetett venni. Emlegették a küszöböt, nem vettük észre, beszéltek kapaszkodóról, és nem fáradtunk el. Köszönjük, Alma Mater! Hálásak vagyunk érte. Isten áldja azokat, akik fáradoztak értünk!

*Károly Károly
lelkipásztor*

A 2003–2004 tanév

Isten Igéje a kollégiumban

Jézus Krisztusnak azon ígérete, hogy „*ahol ketten vagy hárman egybegyűlnek az én nevében, ott vagyok közöttük*”, a Református Gimnáziumra, mint Isten oktató-nevelő tanintézetére is érvényes. Ennek tudatában mondhatjuk, hogy a Református Gimnázium is Isten gyülekezete, tehát ennek megfelelően kell élnen, viselkedjen. Mit jelent ez számunkra, ott élők számára? Íme egynéhány jellemzője:

Isten Igéje, Isten Szava életünket naponta meghatározó erő, amelyikből maga az ÚR szól hozzánk, (nemcsak) ifjaktól összegyűjtött gyülekezetéhez. Minden hetet közös istentisztelettel kezdünk a szomszédos református templomban. A hét minden napja legelején ott az áhítat pillanata, amikor igeolvasásra és közös imádkozásra kerül sor. Egész héten szemünk előtt a heti bibliai vers, akárcsak az osztályok által közösen kiválasztott ún. osztály-Ige. A hetente sorra kerülő bibliaórák sokunk keresztyén életének részévé vált. Legújabbán a tantestület is bibliaórákat tart. Diákjaink közül sokan látogatják a belvárosi ifjúsági istentiszteletet, és szorgosan részt vesznek az előkészületi munkában. Számos évközi alkalmat használunk fel a gyülekezetek meglátogatása céljára. Ilyenkor átérezzük, hogy Krisztus Anyaszentegyházának szerves része vagyunk: együtt úrvacsorázunk, egymás hite által erősödünk, a gyülekezetekben előkészített műsorokkal szolgálunk.

Hitvallásosság tekintetében példát akarunk mutatni abban a munkában, hogy mit jelent a szekularizált világban „Istennel járni, lakozni, szent étellel illatozni”. Nem mondjuk, hogy már elértük a tökéletes keresztyén életmódot, de azon fáradozunk,

hogy keresztyén hitünket naponta megéljük, s ezáltal másokat is megtartsunk. Gyakoroljuk a vallási toleranciát. Nálunk együtt tanulnak a reformátusok, római-katolikusok, unitáriusok. Noha tiszteletben tartjuk a hitbeli másságot, de nem tűrjük meg a keresztyén hit és értékek semmibe vételét. Korunk egyik nagy veszedelme, hogy eltüntette a határt a profán és a szent között, összemosta az emberit az istenivel. Ezért naponta azon vagyunk, hogy a rendet megőrizzük, hogy „megadjuk Istennek, ami az Istené”.

A kálvini egyházszemlélet megkívánja a fegyelmet. Az újabb generáció is érzi, hogy a társadalom s vele együtt a normái a szabadság útja helyett a szabadosság útvesztőjébe tévedt. A minden téren eluralkodó „mindent szabad nekem” elv romboló hatását a kollégiumba érkező diákokon is tapasztalni lehet. Mi e helyett azt az igei kitétet valljuk, amire Pál tanít: „minden szabad nekem, de nem minden használ”. A kor „szelleme” helyett a diszkrét és mérsékelt életmódot ajánljuk. A keresztyéni értékrendnek és magatartásnak megfelelő viselkedést megkívánjuk az iskolán belül és azon kívül minden diákunktól és tanárunktól. Valamennyien követői vagyunk annak az értéknek, amelyik Református Gimnázium néven testet öltött. A szokásos iskolai fegyelmezési módokon túl, nálunk érvényben van az evangéliumi fegyelmezési szabály, és a szeretet törvényének legmagasabb követelménye, amelyik a megtartás céljából fegyelmez, s nem azért, hogy a fegyelmezés által példát statuáljon.

Mindehhez hozzáadódik az a szerény, de nem lényegtelen tény is, hogy 2002 óta az iskolának saját lelkésze van. Gyülekezetként szándékozunk élni naponta, ahol a nagyobb és kisebb testvérek között kölcsönös odafigyelés, türelem és szeretet kell győzedelmeskedjen.

A kollégium gyülekezeti jellege családiassá teszi iskolánkat. Otthon érezzük magunkat az évszázados falak között, és azt kí-

vánjuk, hogy a Református Gimnáziumban járók Isten gyülekezetei iránti szeretetben nőjenek fel, és sajátítsanak el olyan keresztyén életvitelt, amelyik által magyar reformátusként (keresztyénként) élhetnek itthon vagy bárhol a nagyvilágban.

*Bekő István
lelkipásztor*

„Szembe-fordított tükrök”

„... Egyetlen ismeret van, a többi csak toldás: Alattad a föld, fölötted az ég, benned a létra.”

Titkok a pszichokuckóban

A 2003–2004-es tanév több szempontból is újdonságokat hozott a Református Gimnázium életébe, ugyanis ettől az évtől kezdődően van az iskolának saját pszichológiai kabinetje. Ezáltal az iskola diákjai, pedagógusai, a diákok szülei olyan pszichológiai szolgáltatásokat vehettek igénybe, amelyeknek célja az iskolában folyó nevelői, oktatói tevékenység támogatása, serkentése, hatékonyabbá tétele pszichológiai eszközök segítségével.

Mint pályakezdő pszichológus nagy lelkesedéssel, optimizmussal, tenni akarással kezdtem az évet, terveztem a tevékenységeket és legfőbb célom az volt, hogy a diákok, tanárok, szülők egy olyan pszichológust ismerjenek meg személyemben, aki szakmai ismeretekkel felvértezve, teljes titoktartást biztosítva igyekszik velük együtt megoldani azokat a nehézségeket, amelyekkel küszködnek. Munkám kezdetén igyekeztem szétoszlatni azt a széles körben elterjedt előítéletet, mely szerint „csak az megy pszichológushoz, aki hülye”. Különböző tevékenységek során a diákok nagy része már megérezte milyen egy önismereti-,

pályaválasztási csoportba járni, a csoporthoz tartozni, felfedezni önmagunkról és társainkról eddig ismeretlen dolgokat, együtt játszani, játékosan tanulni. És gondolom már azt is tudják, hogy én sem vagyok egy guruszerű gondolatolvasó lény, hanem egy hús-vér ember, aki talán egy kicsit többet tud az emberi lélek működéséről és akinek szintén lehetnek nehezebb napjai is.

A tanév során három típusú csoportmunkában vehettek részt a diákok: önismereti, személyiségfejlesztő, pályaválasztási, hatékony tanulási technikák-csoportok működtek. A problémákkal, nehézségekkel szembesülő diák, pedagógus, szülő egyéni tanácsadáson, valamint több találkozásból álló esetkezelés során kaphatott választ kérdéseire. A szülővel, diákokkal folytatott tematikus megbeszélések során megvitattunk olyan témákat, amelyek nagyobb érdeklődésre tartottak számot, mint pl. serdülőkori változások, szenvedélybetegségek, szerelem, szexualitás, stb.

Azok, akik többet meg szerettek volna tudni személyiségükről, képességeikről, rejtett vágyaikról, azok ellátogatva a pszichokuckóba teszteket tölthettek ki, a pszichológiából érettségizni, felvételizni vágyókkal pedig a tananyag értelmes és hatékony elsajátításán fáradoztunk.

*Szalay Zsuzsanna
pszichológus*

*Valójában az vagy, ami Isten szemében vagy.
Kempis Tamás*

Beszámolók a 2003–2004-es tanévről

IX. A. osztály

A IX. osztályok tanulói a tanévkezdés előtt (szeptember 9–11) **Gólyatáborban** vettek részt. A tábor programja: *áhítat, bemutatkozó- és ismerkedési játékok, kirándulás, a Református Gimnázium és iskolai rendszabályzat bemutatása, énektanulás, tábortűz, esti beszélgetések*. Mindezek segítettek abban, hogy a diákok könnyebben alkalmazkodjanak az új iskolához, osztálytársakhoz, szokásokhoz.

Az első „megmérettetésen”, a **gólyabálon**, október 29.-én estek át.

Aztán egy komolyabb feladat, az iskola **karácsonyi ünnepségére** való felkészülés következett. A IX. A osztályból 12 tanuló vett részt az ünnepi műsorban.

Az első félév végén az osztály tanulmányi átlaga: **8,91**; 14 tanulónak 8–9, 16 tanulónak 9-esen felüli volt az általánosa.

A második félév **versenyekkel** kezdődött:

- a magyar tantárgyversenyen hárman (Séra Mónika, Káló Annamária, Páll Anna-Mária)
- a matematika tantárgyversenyen hárman (Séra Mónika, Káló Annamária, Csata Andrea)
- a német tantárgyversenyen Márton Melánia
- az angol tantárgyversenyen hárman (Fülöp Székely Botond, Szabó Zsolt, Bálint Zoltán)
- a *Kenguru matematika* versenyen tizenhárman
- a *Gordiusz-verseny*en haton vetek részt.

A városi **kosárlabda-bajnokságon** a fiúk közt játszott Szabó Zsolt, Fülöp Székely Botond, a lányok közt Káló Annamária, Kocsis Timea, Molnár Zsuzsa – ők részt vettek a megyei bajnokságon is. A *Villy Kupán fociztak*: Mátyus András, Ürögdi Lóránt, Árgyó Botond, Szélyes Csaba, Bálint Zoltán, Elekes Csaba.

Március 15-én az 1848-as forradalom emlékére rendezet ünnepségünkön Vass Orsolya, Fülöp Székely Botond, Mátyus András, Árgyó Botond szavaltak.

Az iskola **diáktanácsában** Páll Anna-Mária, Rózsa Sarolta, Vass Orsolya tevékenykedett, segítettek a *Városi Diáknapok* megszervezésében.

Márton Melánia és Rózsa Sarolta tagja az iskolai **néptánc-csoportnak**.

A **Comenius** iskolai pályázaton Kocsis Timea, Pál Melánia és Káló Annamária tudományos dolgozatukkal III. díjat nyertek, részt vesznek a Debreceni Református Gimnázium által szervezett *környezetvédelmi táborban*. A **GTP programban** nyolcan: Árgyó Botond, Bálint Zoltán, Böződi Timea, Csata Andrea, Káló

Annamária, Kocsis Timea, Mátyus András, Molnár Zsuzsa vettek részt.

Laczkó Imola
osztályfőnök

IX. B. osztály

A IX. B. osztály 32 tanulóval az iskolánk legnagyobb létszámú osztálya. Az első felvételi után 21-en beiratkoztak, a pótfelvételin pedig 11-en nyertek felvételt. 25 tanuló székelyudvarhelyi és 7 vidéki.

Szeptember 11. és 13. között Felsősfalván egy *gólyatáborban* már megalakult az osztályközösség. A beszélgetések, az ismerkedő játékok, a közös éneklés, a tánc, az áhítatok és a közös étkezések egy közösséggé kovácsolták az osztályt. Az osztályfőnök számára is rendkívül fontos volt a tanulók megfigyelése a tábori környezetben.

A nagy létszámú osztályközösségnek nehéz volt megfelelő tantermet találni. A zeneterem volt az első hajlékunk, de ott nem lehetett kialakítani egy bensőséges környezetet az osztály

számára. A zeneterem működtetése érdekében átköltöztünk az iskola legtágasabb termébe, a XI. B. osztály helyére.

Az ingázók és bentlakók problémái könnyen megoldódtak. Az 5 bentlakóból 3 kapott ösztöndíjat.

A gólyabálra való felkészülés jó alkalom volt a közösségi szellem megerősítésére.

Az iskolakórus legtöbb tagja IX. B. osztályos tanuló. A rendszeres kóruspróbák és a gyakori szereplések jó hatással vannak az osztályra.

Maradandó élményt jelentettek az adventi hetekben tartott hangulatos próbák és a színvonalas karácsonyi szereplés.

Az első félévben nem történtek komolyabb kihágások. Bukó sem volt az első félév végén.

A második félévben fegyelmi problémaként egy lopást említhetnék, valamint egy másik diák családi helyzetéből származó nehézségeit.

A hosszú második félév alatt a tanulmányi eredmények gyengébbek voltak.

A február végi osztálykirándulást alapos szervezés előzte meg. Sikeres volt. A 29 résztvevő rekordot jelentett az osztálykirándulások szempontjából. Homoródfürdőn a téli sportolás, az éneklés és beszélgetések töltötték ki a hétvégét. Hétfő délután pedig Szentegyházán, a Múzeum Szállóban, egy igen hasznos találkozóra került sor Haáz Sándor híres karmester- és néprajzkutatóval.

Nem mellékes dolog az sem, hogy osztályunk tanulója, Nagy Emese, sikeres pályázata révén, a budapesti Baár Madas Főgimnáziumban tanulhat a következő félévben.

A tantárgyversenyeken kitűnően szerepelt Molnár Levente, aki a városi szakaszon első díjat nyert és Boros Eszter, aki dicséretet szerzett.

Tanulásban a legjobb eredményeket Molnár Levente, Balácsi Zsuzsanna és Nagy Emese érték el.

Az osztályban főleg a fiúk között vevődik észre két csoport ki-

alakulása. A leányok között több kisebb baráti csoport alakult ki, főleg kettős barátságok.

Az iskolánkat és az osztályunkat jól „megpendítette” a városi diáknapi alkalmával a diákpolgármester-választás. Vadász Zoltán vállalta a megmérettetést, ő képviselte az iskolánkat. Nagyszabású iskolai összefogást is tapasztaltunk e téren. A szavazáson a II. helyezést érte el iskolánk csapata, a „Próféták”, a vetélkedőn a IV. helyre kerültek.

A tanév végén sor került egy igen jó testvérosztályi kapcsolatfelvételre, a budapesti Veres Péter Gimnázium VIII. B. osztályával. A levelezés után a tanév utolsó öt napján vendégül is láttuk a budapesti diákokat. Az első nap közös tanórákkal, tánccal, sporttal, énekléssel és városlátogatással telt el.

A következő napokon három közös kiránduláson vettünk részt: az Almási barlangnál, Szovátán és a Békási szorosnál.

Jó baráti viszony alakult ki a két osztály tanulói között. 2004. szeptember 22. és 26. között a testvérosztály meglátogatását tervezzük.

Osztályfőnök
Popa Ioan Eneida

Székelyudvarhely, június 20.

X. A. osztály

Szeptemberben, mikor megkezdődött az iskola, osztályunk GTP-csapatának elkezdődött a GTP szeptemberi ciklusa, amelyben másodjára is kiválóan teljesítettünk. Ugyanebben a hónapban megkezdődött a kosárlabda bajnokság, amelyen osztályunk sportolói vettek részt.

Októberben részt vettünk egy osztálykiránduláson, Ivóban, ahol nagyon jól éreztük magunkat. Az október 31-ei ünnepélybe is aktívan kapcsolódott bele osztályunk több tanulója.

Novemberben Kovács Szabolcs cserediákként a pápai Református Gimnáziumba ment tanulni, két hónapra. Elkezdődött az Összmagyar-kupa, amelyen „osztályunk” focicsapata is részt vett.

Decemberben megpróbáltunk az osztályba ünnepi hangulatot teremteni, ez sikerült is. Közben kezdetét vette a Villy-kupa, amelyen osztályunk csapata 4. helyezést ért el. Osztályunk félévi tanulmányi átlaga 8,91 lett, ami említésre méltó.

Januárban elkezdődött a Comenius-program, az osztályunkból egy páran sokat fáradoztak a projekt megvalósításán, munkájukért jutalomban is részesültek.

Februárban a farsangi bálon Mihály A. Szilárd előadott egy verset, amellyel nagy sikert aratott. Osztályunk megszervezte az iskola első teremfoci bajnokságát. Osztályunk legjobb matekese, László Albert a megyei Gordiusz-versenyen II. helyezést ért el (mindössze 3 pont választotta el az I. helyezéstől)

Márciusban elmentünk kirándulni a Madarasi Hargitára. Az osztályunk két tanulója fogadta a két miskolci cserediákokat, akik

elmondásaik szerint jól érezték magukat. Ismét részt vettünk a GTP-projektben, amelyen ismét 100%-os eredményt értünk el. Ebben a ciklusban segítettünk a kilencedikes GTP-tagoknak. Ugyanebben a hónapban részt vettünk egy kézilabda bajnokságon, majd az osztályunk nagy része jól szerepelt a Kenguru matematikai versenyen.

Áprilisban nagy „odaadással” kimeszeltük az osztályunkat. Közösen a XI. A osztállyal megpályáztuk és meg is nyertük a Julianus-pályázatot. Ennek köszönhetően az iskola mintegy 50 diákja részt vehetett egy törökbálinti kiránduláson, ahol mindenki nagyon jól érezte magát.

Májusban részt vettünk az „Egy nap Európában” nevű versenyen, amelyen I. helyezést értünk el, 13 csapat közül. Az iskolai diáknapi alkalmával megszerveztük a sportrendezvényeket, amelyekre osztályunk csapatai is beneveztek: fociban I. helyezést, kosárlabdában II. helyezést, asztaliteniszben I. helyezést értünk el. A városi diáknapiokon osztályunk diáktanácsosai részt vettek a rendezvény megszervezésében, közülük egy diák a diákpolgármester-vetélkedőn iskolánkat mint kampányfőnök képviselte. Sajnos csak IV. helyezést érünk el, viszont a szavazáson II. helyezést kaptunk.

Júniusban biciklis kiránduláson voltunk a Termálfürdőn. Osztályunk év végi átlaga 8,84 lett.

Vass Imre
osztályfőnök

X. B. osztály

Jézus mondja: „Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok.” (Ján 13,35)

A X. B. osztály mottója ez az ige, melynek biztatásával fogtunk neki a 2003–2004-es tanévnek. Az iskola falain belül szeretnénk Jézus Krisztus tanítványai is lenni. Ebben a tanulásban viszont a szeretet a legfontosabb tantárgy, amelyet állandóan gyakorolnunk kell, és amelyből naponta vizsgálunk.

Osztályunk 30 tanulót számlált év elején. Ebből maradt 28, amelyből 6 fiú és 22 lány. Négy tanuló naponta ingázik, négy tanuló pedig bentlakásban illetve kintlakásban van elhelyezkedve.

Az első gimnáziumi év eltelt az ismerkedéssel, összeszokással. A második év már a kialakult kapcsolatok, barátságok ideje lehetett. Bármilyen rendezvényre készültünk, tudtuk már, hogy ki mire képes, ki milyen feladatra alkalmas. Az első kihívás, amire készülnünk kellett, a reformáció ünnepélye volt. Az iskola szokásához híven, minden évben a tizedik osztályok felelősek

a reformáció ünnepélyének megszervezéséért. Így idén is a két tízedik osztály összefogásával sikerült egy kis műsort összeállítanunk, amit iskolánk kórusa egészített ki énekeivel és zeneszámaival. A műsort a belvárosi, valamint a szombatfalvi gyülekezetek ünnepi istentiszteletének keretében adtuk elő.

Az őszi osztályrendezés alkalmával kerítettünk sort az osztályterem kifestésére is. A felfrissítés jó hatással volt az osztályra, hisz utána jobban ügyeltünk a rendre, tisztaságra. Ennek köszönhető, hogy a tavaszi sorsoláson megnyertük a „leg... leg... leg...” díjat, melyet az osztályterem tisztántartására és rendbetételére kaptunk.

Iskolánk megnyert Comenius-pályázatának keretében osztályunk több diákja vállalt kutatói munkát környezetvédelmi témákban. Nagyon ügyes dolgozatok, fényképek, rajzok születtek terepmunkájuk nyomán. Többen nyertek díjat és sokan részültek dicséretben. Nagyon büszkék vagyunk rájuk!

A tavaly elkezdett születésnapozást folytattuk az idén is, ami azt jelentette, hogy a diákok adományából könyvajándékokat vettünk egymásnak az ünnepelt diák érdeklődésének megfelelően. Reméljük, hogy ezzel is gyarapítottuk egymás könyvtárát és buzdítottuk olvasás iránti érdeklődését. Karácsony közeledtével ajándékcsomagokkal leptük meg egymást, arra törekedve, hogy lehetőleg saját készítésű tárgy legyen a meglepetés.

Örömmel vettünk részt az iskola szejkefürdői kirándulásain ősszel és tavasszal. Télen pedig az osztállyal elmentünk Homoródfürdőre, ahová sajnos nem tudott eljönni mindenki. Viszont így is nagyon jól telt az a pár együtt töltött nap.

Az első félév szülőértekezletére elég jó arányban jelentek meg szülők, a második félévben megtartott ún. szülői körre azonban nagyon kevesen jöttek el. Az utóbbi alkalomra meghívtuk az iskolapszichológust, aki rövid ismertetőt tartott a serdülőkorról és annak problémáiról, utána pedig közvetlen hangú, személyes beszélgetés alakult ki a témán belül. Sajnálatos, hogy a szülők nem tudnak több időt szánni ezekre az alkalmakra, hisz most van szüksége fiataljainknak az odafigyelésre, megér-

tésre, útbaigazításra és nem biztos, hogy meg tudunk magunkra is birkózni a kihívásokkal.

Elköszönő osztályfőnökként azt mondhatom, hogy a X. B. osztályban nagyon sok tehetséges fiatal van, akik a jövőben egyre többet bizonyíthatnak úgy a tanulás, mint más iskolai tevékenység terén. A csapat kezd egyre érettebb közösség lenni, ahol egymást és önmagukat csiszolva próbálnak jó eredményeket elérni, egymásra odafigyelni, és az öntudatos felnőtttség útján járni. Vannak nagyon nyitott, őszinte szívek, és segítőkész, megbízható személyek. Minket sem kerültek ki a buktatók, de hálával tapasztaljuk, hogy a szeretet ereje nagyobb és erősebb a mi hibáinknál.

Geréb Éva
osztályfőnök

XI. A. osztály

„Alakul a molekula, moco rog az atom...”

Az iskolánkban folyó tevékenységem másik részét az osztályfőnöki munka teszi ki. A XI. A osztály osztályfőnökeként büszkének mondhatom magam, mivel egy olyan osztályközösséget vezethetek, a melybe szívesen tartoznék, ha újra diák lennék. Én nagyon szerettem a középiskolás éveimet és most a tanítványaimat figyelve, nevelgetve újra átélem azokat. Céлом tanítványaimmal folytatott nevelőmunkám során, bátorítani őket, hogy éljék meg teljességükben ezeket az éveket, használják ki az adódó lehetőségeket, bátran vállalják a kihívásokat, tegyék próbára magukat versenyhelyzetben, vállalják fel véleményüket, merjenek szeretni, és azt kimutatni, tiszteljék az életet, érezzék mögötte az Istent, maradjanak hűek önmagukhoz, a hazához.

Röviden összefoglalva azt mondhatnám, hogy egy mozgalmas, eseménydús évet tudhatunk magunk mögött.

A tanév első része már lázas készülődésben találta az osztály azon kis csapatát, amely a múlt tanév folyamán bejelentkezett a Csíki Alapítvány által meghirdetett Ifjúsági Emberi Jogok Versenyére. Barabás Sándor, Jakab András, Lázár Zoltán és Kiss Ildikó előzetes felkészítőkön vettek részt, mely után nagy és nemes feladat várt rájuk: az iskolai szintű Tolerancia Nap megszervezése, melyben nagyon sokat segített az egész osztály. Változatos programajánlatokkal vonták be az iskola egyre több tanulóját a tevékenységekbe, melyeknek célja saját előítéleteink tudatosítása, felszámolása, a másik másságának elfogadása, konfliktuskezelési módok megismerése. Ezt követte a decemberi Csíkszeredában zajló végső megmérettetés, ahol a csapat nagyon jó eredményt ért el. A pontozásokon kívül a verseny igazi hozama az volt a diákok és a szakirányító tanár számára, hogy gyakorlati szinten lehetőséget adott a diákoknak a csapatmunka élményének megtapasztalására, összecsiszolódásra, kompromisszumkötési képességük fejlesztésére, önérvényesítési-, szervezői készségük aktivizálására, jogi ismereteik bővítésére.

Még a téli szünidő előtt sor került a végzős tanulók nagykorúsítási ünnepségének megszervezésére, amely, a hagyomány szerint, a XI. osztályosok kiváltsága. Mivel a téli vakáció nagyon rövidnek bizonyult, úgy gondoltuk, hogy a félévkezdés után még

azért megtoldjuk egy hétvégével és megszerveztük hagyományos téli kirándulásunkat a Madarasi Hargitára.

Az új energiákat adó pihenés, felfrissülés után jöhetett újra a tanulás. Próbatételek, versenyek, vetélkedők sora követte egymást. Az osztályból a következő diákok vettek részt különféle szakversenyeken: Barabás Sándor elektronikai versenyen II. díjban részesült, Kiss Ildikó a Kolozsváron megszervezett Országos Környezetvédelmi Diákkonferencián a megtisztelő II. helyezést érte el, Jakab András az Alternatív Magyar Irodalmi versenyen IV. lett, Balázs Ferenc német nyelvismeretet felmérő versenyen a IV. helyezést kapta ugyanakkor ő is egyik résztvevője volt az Alternatív Magyar Irodalmi versenynek.

Fizikai ismereteiket mérték össze versenytársaikkal Lázár Zoltán és Barabás Sándor. A Kenguru matematikai-logikai verseny résztvevői voltak: Csegzi Mihály, Dávid Attila, Barabás Annamária. De a testmozgás, a sport sem szorult háttérbe, ezt bizonyítják a Diáknapok keretében a fiúk által elért kosárlabdagyőzelmek. A lányok becsületét Todor Emese és Székely Katalin mentette meg, akik atletizálásban, kosárlabdajátékban jeleskedtek.

A Comenius-projekt keretén belül meghirdetett környezetvédelmi versenyre az osztály több tanulója is benevezett dolgozatokkal, rajzokkal, szobrok, fényképek készítésével, név szerint: Gáspáry Zsolt, Balázs Ferenc, Barabási Beáta, Fülöp Melinda, Vass Éva. A díjazottak a következő diákok voltak: Vajda Zita – I. díj, Kelemen Orsolya – I. díj, Todor Emese – I. díj, Dávid Attila – II. díj, Jakab András – II. díj, Kiss Ildikó – II. díj.

Az Európa Napon megszervezett Európai Unió ismereteket felmérő versenyen vett részt az osztályból Barabás Sándor, Lázár Zoltán, Kelemen Orsolya, Jakab András, Vass Éva.

A tanulás, a versenyek mellett még jutott idő a szabadidős tevékenységekre is, amelyek egyénenként nagyon változatosak és csodálatra méltóak. Van, aki csendesebb percekben verseket ír, más újszülött rockzenekar lelkes tagjaival együtt gyakorol délutánonként, profi néptáncosunk is van, és olyan lány is akad,

aki szabadidejében önkéntes munkát végez értelmi fogyatékos és mozgássérült gyermekekkel. Pályázat-lesben áll Littasi Csaba, aki nagy segítséget nyújtott azon pályázat megírásában, mely révén a tavaszi vakációban ellátogathattunk törökbálinti testvériskolánkhoz és élménydús kirándulásokon vehettünk részt vendéglátóink megszervezésében.

A hosszúnak, de annál eredményesebbnek bizonyuló tanév vége fele közeledve ünnepélyes keretek között elbúcsúztattuk a végzős diákokat és készültünk a tanévzáróra. Kimagasló tanulmányi eredményeiért ösztöndíjban részesült Józsa Csilla, Todor Emese és Csegzi Mihály, aktivitásáért, versenyeken való részvételéért Barabás Sándort, Lázár Zoltánt, Balázs Ferencet, Kiss Ildikót, Jakab Andrást, Kelemen Orsolyát, Dávid Attilát jutalmaztuk. Meglepetésünkre és nagy örömünkre szolgált, hogy a *Julianus* nevű, a legjobb osztályközösségnek járó díjat ez évben a XI. A osztály nyerte.

A templomi záróünnepség után már siettek a diákok, mert várta őket a nagyvakáció izgalmas kalandjaival, kirándulásaival, pénzkeresési lehetőségeivel, új barátságok, szerelmek, élmények ígéretével, és én egy kicsit tyúkanyó módra féltettem, de bátorítottam is, hogy éljék meg teljességében, vigyázva magukra, tartva egymással a kapcsolatot, mert jövőben már nekik fog szólni a ballagási csengő...

*Szalay Zsuzsanna
osztályfőnök*

XI. B. osztály

A gyermeknevelés felelősségét elsősorban a szülőkre bízva Isten. Ebben a feladatban kíván segítségül lenni úgy, hogy olyan közösségeket állít a szülők mellé, amelyek részt vállalnak ebben a felelősségben. Ilyen közösség a keresztyén iskola, amely oktatási és nevelési céljaival úgy irányítja tanulóit, hogy a család által rá bízott gyermekekből egészséges, jellemes, művelt keresztyén

fiatalokat neveljen. Célunk, hogy tanítványaink hozzák felszínre értékeiket, amit Istentől nyertek. Az oktatás és a nevelés egymást kiegészítő és erősítő egységet alkot. Oktatási programunkban arra törekszünk, hogy tanulóink színvonalas és alkalmazható tudással rendelkezzenek.

Osztályunk teológia–filológia profiljának megfelelően az anyanyelv mellett különös szerepet kapnak a tanítási gyakorlatban az idegen nyelvek és a teológiai tantárgyak. Tanórákon kívül angol és német tudásukat nyelvkurzusokon mélyíthetik el diákjaink. Emellett osztályunk tanulói tantárgyversenyeken is részt vettek, amelyeken szép eredményeket értek el. Jakab Irén Teréz alternatív irodalomversenyen és az Implom József Helyesírási Versenyen vett részt. Gidó Tünde Kézdivásárhelyen történelmi vetélkedőn képviselte iskolánkat. A városunkban szervezett Tudász versenyen két alkalommal nevezett be osztályunk csapata, Gidó Tünde, Tordai Imola, Lázár István, Tófalvi Tamás. A versenyzőknek történelmi, földrajzi, irodalmi, képzőművészeti, zenei, sport témakörökben kellett bizonyítani felkészültségüket. Az idei versenyen 3. helyezést értek el.

Ebben a tanévben a református iskolák hagyományos bibliai vetélkedőjét Kézdivásárhelyen szervezték. Itt osztályunk csapa-

ta képviselte iskolánkat: Jakab Irén Teréz, Papp Emőke, Gidó Tünde.

Nagyenyeden iskolatörténeti vetélkedőn vettünk részt, melynek témája a református kollégium története.

Vass Izabella a Rákóczi Szövetség által kiírt pályázaton dolgozatával 1. díjat nyert, melyre mindannyian büszkék vagyunk.

Az idei Comenius program – Környezetvédelem keresztyén szemmel – nagy népszerűségnek örvendett tanulóink körében. Osztályunkból Jakab Irén Teréz, Kóbori Tímea, Tófalvi Tamás és Lázár István nevezett be. Kolozsvári döntőn Kóbori Tímea dolgozata 3. helyezést ért el.

Az iskolabörze szervezésében is jeleskedtek osztályunk tanulói: Golicza Laura és Tamás Enikő – színvonalas adatbázist kínálva az érdeklődő diákságnak.

A végzős osztálynak meghitt nagykorúsítási ünnepélyt szerveztünk közösen a XI. A. osztály tanulóival.

A farsangi bálnak is hagyományt teremtettünk iskolánkban. Osztályunk színpadra alkalmazta Arany János Bajusz című elbeszélő költeményét és fergeteges sikerrel mutatta be.

Homoródfürdőn hétfégi téli kiránduláson vettünk részt, ahol alkalmunk nyílt a meghitt együttlétre, beszélgetésre, de a téli sportoknak is hódolhattunk – síztünk, szánkóztunk.

Iskolánk reneszánsz és néptánc körében több diákunk táncol.

A sportoló fiainkra is büszkék lehetünk – a Villy-kupa nevű focibajnokságon 1. helyezést értek el.

Egyházi és nemzeti ünnepeinket hagyományosan megünnepeljük diákjainkkal, amelyből osztályunk tanulói is kiveszik részüket.

Végül, hálát adunk Istennek, hogy lehetővé tette közös munkálkodásunkat, tudásban, testben, lélekben való gyarapodásunkat.

Sándor Judit
osztályfőnök

XII. osztály

A 2003–2004-es tanévben a Református Gimnázium egyetlen XII. osztálya voltunk, a jövő tanévtől már két XII. ballag. Ez az egyetlenség sok szempontból volt előnyös, de sokszor elkelt volna a társosztály véleménye, segítsége.

Akár a tanulást, akár a közös munkát veszem alapul, a társaság vegyes összetételű volt. A tanulást tekintve voltak kitűnő eszű, de lustább diákok, nem olyan jó képességű, de szorgalmukkal jó eredményt elérő tanulók, aztán olyanok is, akik csak alig ütötték a mércét. A közös munkában való részvételt tekintve is volt mindenféle diák: aktív, passzív, időnként aktiváló.

A gólyabált igazán sikeresen szervezték meg, az együtt munkálkodás közösségerősítő is volt. Voltunk kirándulni Segesvár–Gyulafehérvár–Nagyenyed–Torockó útvonalon. A Kőköz csodás sziklái láttán derült ki, hogy a négy év alatt többet szerettek volna kirándulni. A Székelykőre való felmászás, a panoráma, a leereszkedés felejthetetlen, de az volt a Gelei Anna néni szobabelsője, ízes meséje-magyarázata is. Még volt kirándulás, igaz csak ide Ivóba és a Termálra, de ott is jól telt, az osztály többé-kevésbé együtt volt, és ez volt a fontos.

Az osztályból a mindenkori lelkes és profi résztvevők végig kosarazták, kézilabdázták az iskolai, iskolák közötti bajnokságokat, mások pedig drukoltak nekik. Az iskola kórusának alapemberei voltak sokan az osztályból („nem is lesz kórus, ha mi elmegyünk!” – hangzott el sokszor a nagyképűnek nem is mondható kijelentés), történelmi- és filozófia-vetélkedőkön képviselték az iskolát.

De volt tanulás is, ha nem is olyan kitartással, ami elvárható lett volna egy érettségire, felvételire készülő diáktól. Mindezek mellett többen végeztek nyelvtanfolyamot, tettek sikeres nyelvvizsgát, az ECDL-vizsgát az osztálynak több mint fele tette le.

A megleghangú nagykorúsítási ünnepség, amellyel a XI. osztályosok köszöntöttek, már jelezte, hogy idejük az iskolában

már eléggé meghatározott. Többen eléggé későn döntötték el, hogy merre tájékozódnak érettségi után, de egypár diák ekkor már öntudatosan készült a választott cél irányába. Remélem, hogy az érettségi- és a felvételi vizsga igazolni fogja azt a régi tapasztalatot, hogy a kitartó, lelkiismeretes munkának meg kell legyen a gyümölcse.

Közben zajlottak a hétköznapok: bulik, lógások, próba-érettségi, viták-vitatkozások tablóról, kártyáról, hogy miben ballagunk, számolták a hiányzásokat, a várható médiát, és ki tudja még mi minden, amiről az oszi nem is tud.

Mindezek mellett a négy év alatt talán megérintette őket az imádságos lelkület is, a befelefordulások, a hétfői áhítatok csendje. Ők mondták: mások, mint más gimnazisták: ők *Refisek*. A ballagási ünnepségen műsoruk őket tükrözte: örömeiket, kívánságaikat, bánataikat, reménységüket.

Az utolsó együtt töltött napok, hetek biztosan szép emlékké állnak össze. A vallásvizsga drukkja csak apró előzetes volt az

érettségi előtt. Most pedig zajlik az utolsó középiskolai megmérettetés, annak minden izgalmával. Aztán ki-ki veszi a maga batyuját és a jó találkozás reményében elindul a saját útján. De megmarad a tablón levő idézet, ami nemcsak biztatja, de emlékezteti is őket az együtt töltött négy évre: „Oltalmam és váram, Istenem, akiben bízom.”

Bálint Mária
osztályfőnök

Comenius-projekt

A *Socrates Program* (az Európai Bizottság oktatást támogató programja) *Comenius* akciójának célja a közoktatás minőségének javítása, európai dimenziójának erősítése, illetve a nyelvtanulás segítése. Az iskolai projektekből három ország egy-egy iskolája egy közös témán dolgozik, ezért a sikeres munka elengedhetetlen feltétele a diákok aktív részvétele, önálló munkája.

Ebben a projektben Hollandiából a groeningeni, Magyarországról a debreceni, Romániából a székelyudvarhelyi Református Gimnázium vesz részt. A projekt témája:

Környezetbarát gondolkodásra és életformára nevelés a keresztény iskolákban.

Munkánkkal szeretnénk felhívni diákjaink figyelmét a fogyasztói társadalom környezetromboló hatásaira, felébreszteni bennük a környezetük iránti felelősségtudatot, és segíteni olyan gondolkodásmód, szokások kialakításában, amelyek lehetővé teszik, hogy a természettel, a környezettel összhangban éljenek.

Decemberben a Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma által rendezett *szakmai fórumon* a természettudományok oktatásáról, a környezetbarát gondolkodásra nevelés módjáról, a Comenius projekttel kapcsolatos kérdésekről, feladatokról folytattunk eszmecsere-t. Megtekintettük a tanulók kiállítását, filmvetítéssel – *Mikrokozmosz: A füvek népe* (Jack Perrin) – vetítettünk részt, meghallgattuk dr. Aradi Csaba, a Hortobágyi Nemzeti Park igazgatója, valamint dr. Kerényi Attila egyetemi tanár előadását Európa és Magyarország környezetének állapotáról és védelméről.

„*Környezet Napja*” címmel pályázatot hirdettünk, amelyre be lehetett nevezni „*Itt élnék, itt nem élnék*” című fénykép-összeállításal, tárgyi alkotással, környezetvédelmi területeinket, problémáinkat bemutató tudományos dolgozattal. Pályázati felhívásunkra közel negyven diák nyújtott be munkát. Ezek elkészítésében segítségükre volt az Agora környezetvédelmi szerve-

zet, a helyi múzeum, könyvtár, erdészeti hivatal, szülők, rokonok, tanárok.

A *Környezetvédelmi Világnap* alkalmából a projektben résztvevő tanárok számára konferenciát tartottunk, meghívottaink a Debreceni Református Gimnázium tanárai voltak, valamint Végh László debreceni atomfizikus. Vendégeink, diákjaink megtekinthették kiállításunkat, amely környezetvédelmi területeinket, erdeinket, vidékünkön élő védett növényeket és állatokat mutatott be fényképek, plakátok, poszterek segítségével. Diákjaink munkái (fénykép-összeállítások, plakátok, tárgyi alkotások) a környezetszennyezésre, környezetrombolásra hívták fel figyelmünket. Tudományos dolgozataik megoldásokat keresnek egyes környezetvédelmi problémákra. Dolgozataik számítógépes prezentációit, rövid bemutatóit az érdeklődők a városi könyvtár audio-vizuális termében hallgathatták meg. Vendégeink városnézés alkalmával megismerkedhettek városunk természetföldrajzi adottságaival, múltjával, jelenével, lehetőségeivel. Az emberiség és környezet viszonyáról, jövőjéről Végh László tanár úr tartott előadást a diákok és tanárok számára. Debreceni kollegáinkkal a Szent Anna tóhoz és a Mohos láphoz látogattunk el, megismerhettük e csodálatos helyek keletkezését, a láp rendkívüli növényvilágát (tajga növényzet), majd a torjai kénes kigőzölgésű és timsós barlangokat és gyógyvizeket néztük meg. A Nyergestetőn Kányádi Sándor versével emlékeztünk az 1848-as forradalom székely hőseire.

Június 20–26. között *környezetvédelmi táborban* vettünk részt a Debrecen melletti Vekeri tónál. Bemutatkozásképpen a diákok saját munkáikról beszéltek, esténként tábortűzet gyújtottunk. Ismerkedtünk az erdős pusztával – gyalog és diavetítéses előadás során is, a bánki tájháznál betekintheztünk az itt élő emberek hagyományos életmódjába, az erdőgazdálkodás múltjába és jelenébe. Nagy élményt jelentett számunkra a bánki és szarvasi arborétum fagazdagsága, a debreceni botanikus kert és állatkert megtekintése. Ellátogattunk a Hortobágyi Nemzeti Parkba. A szálkahalmi tanösvényt végigjárva bemutatták a szí-

kes puszták növény- és állatvilágát, a pásztormúzeumban megismerkedhettünk a pusztai állattenyésztéssel, hagyományokkal. Megtekintettük a Debreceni Református Gimnázium múzeumait, beszélgettünk a régi és jelenlegi kollégiumi életről, a város történetéről és jövőjéről, felmáztunk a Nagytemplom tornyába, ahonnan az egész belvárosra panoráma nyílik. Lenyűgöző élmény volt számunkra, hogy láthattuk a Déri Múzeumban Munkácsy Trilógiáját. Hasznos ismeretekkel, élményekkel, barátokkal gazdagodtunk – ha kedvetek támadt hozzá, nézzétek meg diákjaink beszámolóit, fényképeit az iskolánk honlapján: refkol.nextera.ro/comenius címen.

*Laczkó Imola
tanár*

A diáktanács 2004-es évi beszámolója

Az iskolai év kezdetével új tagok kerültek be a diáktanácsba.

Szerettük volna, hogy saját szabályzatunk legyen, és hogy közjegyző jelenlétében iskolánk diáktanácsának saját nevet adjunk, de mivel sokáig halasztgattuk a dolgokat, sajnos 2004-ben ezen terveink nem valósultak meg.

Folyamatosan tartottuk a megbeszéléseket, gyűléseket, de több volt a tervezés, mint a megvalósítás.

Az első tevékenységünk 2004-ben a farsangi bál megrendezése volt. A tervezett farsangtemetés ugyan elmaradt, de a XI. B. és a Vitéz Lelkek segítségével sikerült egy kisebb műsort összeállítanunk, melynek végén színpadra hívtuk jelmezbe bújt tanárainkat is. Ezután egy zártkörű buli következett, ahol mindenki „kitombolhatta” magát.

Az iskolánkban megszervezett Tolerancia Napokon, mint segítők vettünk részt, itt utasítások szerint tevékenykedtünk.

Majd következett a szerelmesek napja, az úgynevezett Valentin-nap. Plakátokat készítettünk, az iskola folyosójára kis dobozkákat tettünk ki, melyekbe a diákok üzenőket, szerelmi vallomásokat, esetleg baráti cédulákat tehettek bele. Ezeket minden nap eljuttattuk a címzettekhez. Örömünkre sok levél került a dobozkákba.

A következő tevékenységeink már a Városi Diáknapokhoz kapcsolódtak. Nehéz volt eldönteni, hogy ki képviselje iskolánkat a Városi Diáknapokon, de végül megtaláltuk a megfelelő személyeket.

Mivel újoncok voltak a „kiválasztottak”, a diáktanácsnak kellett felkészítenie őket a rájuk váró megmérettetésre. Szponzorokat kerestünk, nevet adtunk az induló csapatnak, segítettünk a célok megfogalmazásában, a díszlet elkészítésében stb.

Miközben a Városi Diáknapokra készítettük fel az iskolánkat képviselő csapatot, az iskolán belüli diáknapi programon is gondolkodtunk.

A Városi Diáknapokon negyedik helyezést értünk el, ennek nagyon örültünk, mivel az eddigi években gyengébben szerepeltünk.

A Városi Diáknapokat követő héten iskolánkban is megkezdődtek a Diáknapok. Volt filmvetítés, magyar történelmi vetélkedő, nosztalgiaest, tanár–diák csere, kampányolás, leg-leg szervezés, buli, kirándulás. Sajnos, több tervünk meghiúsult, mivel a diákok elég passzívan álltak a dolgokhoz, ráadásul a kirándulásakor az idő is ellenünk fordult.

A Diáknapok lejártával Csendes Napokat rendeztünk. Ez a rendezvény sikeres volt, a szenvedélybetegségekről hallgattunk előadásokat, majd ifjúsági istentiszteleten vettünk részt.

Végül jött az évzáró, ahol különböző díjakat osztottunk ki és elbúcsúztunk egymástól, remélve, hogy a következő év sikeresebb lesz.

A Diáktanács nevében

Gólicza Laura

A 2003–2004-es tanév főbb eseményei

Szept. 1.

B.K.G. – Pótfelvételi

Szept. 5–7

Felsőszófalva – Tanári Gyűlés

Szept. 9–11

Felsőszófalva

Gólyatábor – IX. A. osztály

Szept. 11–13

Felsőszófalva

Gólyatábor – IX. B. osztály

- Szept. 15.
B.K.G.
Tanévnnyitó
- Szept. 19.
Kárpát-medencei futball – bajnokság;
Sportcsarnok
- Okt. 24.
Szülői értekezlet IX. A.
- Okt. 24.
Szülői értekezlet IX. B.
- Okt. 28.
Szülői értekezlet X. A.
- Okt. 31.
Reformáció
Belvárosi református templom – műsor
- Okt. 31.
Reformációs istentisztelet
Szombatfalvi Református Egyházközség – műsor
- Nov. 7.
Szülői értekezlet X. B.
- Dec. 17.
Szombatfalvi Református Egyházközség – műsor
- Dec. 19.
Félévzáró istentisztelet
Étkezde
- Jan. 16.
Városháza
Pap Gábor – Szent Korona
- Jan. 16–17
Nagyenyed
Református iskolatörténet

Jan. 21.

Szombatfalvi Református Egyházközség
Vass Izabellának díjátadás

Jan. 23.

Iskola
Nagykorúsítás

Jan. 30–31

Hargita
XI. B. osztály kirándulása

Febr. 6–7

Hargita
IX. A., X. A., XI. A. osztályok kirándulása

Febr. 19.

B.K.G.

Farsang

Márc. 15.

Március 15.-i megemlékezés a Belvárosi Református Temp-
lomban

Márc. 19–21

Kézdivásárhely
Bibliaismereti vetélkedő

Ápr. 19.

B.K.G.
Csendesnap
Április-május vasárnapjai
Székelyudvarhelyi Református Templomok
Műsorral egybekötött látogatás az iskola diákjaival

Máj. 26.

B.K.G.
Egyházi érettségi

Jún. 5.

B.K.G.
Természettudományos konferencia

Jún. 12.

B.K.G.
Ballagás

Jún. 21.

B.K.G.
Érettségi kezdete

Júl. 2 hete

Pécs
Református Középiskolák Találkozója

- Minden kedden 17.30-kor Ifjúsági Bibliaóra
- Minden szerdán 17-kor énekkar
- Minden csütörtökön 17-kor néptánc
- Minden hónap utolsó csütörtökén, 18-kor tanári bibliaóra

Cserediákként Pápán

Nem sokkal az iskolakezdés után egy cserediák-pályázatot hirdették meg, amelyre én is jelentkeztem. A pályázatot megnyertem és már csak az indulás következett.

Bizony sokszor fontolóra vettem a dolgot, hogy miként is lesz a messzi távolban, de végül úgy döntöttem, hogy egy ilyen lehetőséget nem szabad elszalasztani. Így november 2-án elindultam, itt hagyva szüleimet, barátaimat, osztálytársaimat és mindent, ami megszokott volt számomra. De nem volt megállás, este már az új szekrényembe pakoltam be a dolgaimat. Eleinte izgultam, hogy mi lesz most, mert senkit sem ismertem. Az első napok nagyon szörnyűek voltak, mivel csak a szobatársaimat ismertem, de ők mind nagyobb évfolyamon jártak. Az első osztályban, ahová kerültem, egy kissé furcsán fogadtak, mivel volt már egy cserediákjuk Venezuelából, s így már nem is izgatta őket, hogy én ki vagyok, honnan jöttem. Csak arról ismertek meg, hogy nekem nem volt köpenyem. Később kiderült, hogy tévedésből kerültem oda, így két nap után áthelyeztek egy másik osztályba, ahol nagyon lelkesen fogadtak. Itt több barátot is szereztem, akikkel ma is tartom a kapcsolatot. Ők mutatták be nekem az iskolát és elláttak sok hasznos információval. Megtanítottak a menza íratlan szabályaira és még sok másra is.

A bentlakás nagyon szokatlan volt, mivel soha nem voltam bentlakó. Itt most igazán kipróbáltam, milyen is az intris élet. Megmondom őszintén, nekem nagyon tetszett! Ott igazi önálló voltam, de annyi mindenben mentem keresztül, hogy azt nem lehet csak úgy leírni. Meg kellett tanulni a tiszteletet, mert ha nem, akkor megtanították: a rendbontókat nemcsak figyelmeztetéssel büntették, hanem kegyelem nélkül elbocsátották. Az ember hamar elsajátította a komoly viselkedést, amelyre hatalmas szükség van az életben.

Itt nem lehetett késni, vagy bármilyen kisebb szabálytalanságot elkövetni, nem engedték meg. Ez volt a titka annak, hogy 250

fiút minden gond nélkül tudtak tanítani, nevelni, felkészíteni az élet mindennapjaira.

A bentlakásnak voltak íratlan szabályai, ezeket még jobban be kellett tartani.

Különböző szórakozási lehetőségek álltak rendelkezésünkre: biliárd, csocsó, házimozsi, darts stb.

Mindent meg lehetett szokni, és be lehetett illeszkedni, de mindig gyötört egy fájó érzés, ez volt a honvágy! Ami akkor jelentkezett, ha egyedül voltam, mert mindenki hazament vásárnapra. Ott szombaton is tanítás volt, de minden ötödik hét szabad volt, akkor csupán öten voltunk az egész kollégiumban. Szerencsére vannak külföldi ismerőseim, és ők meglátogattak, ha egyedül voltam. Ahogy telt az idő, annál inkább tovatűnt a honvágyam is.

Tanáraim különbözően fogadtak, de mind kedvesek voltak velem. Tanulásban volt, amiből előbbre jártam, de akadt, amiből jócskán kellett pótoljak. Van, amiből sokkal jobbak a lehetőségek: az idegen nyelvek első sorban, valamint a kémia, fizika. De másból véleményem szerint nem vagyunk lemaradva, sőt van, amiből előbbre járunk: matek, informatika, magyar, reál-tantárgyak.

Voltak olyan események, rendezvények, amelyeken soha nem vehettem volna részt másképp, csak cserediákként. Ilyen volt Kertész Imre látogatása, akitől dedikált könyvet is kaptam, a nagykorúsítás, ami nagyon szép és egyedi dolog. Megismertem híres személyiségeket, Hobót, Schmitt Pált.

Az iskolában nagy fegyelem uralkodott, ami nélkülözhetetlen 600 diáknál. Kötelező volt a köpeny használata és a tornafelszerelés, ellenkező esetben szigorúan büntettek. Minden reggel 20 perces áhítat volt az egész iskolának, amelyen a jelenlétet szigorúan ellenőrizték.

Minden apróságra nagy figyelmet fordítottak. Ez néhány esetben túlzott precizitást eredményezett.

A Pápán eltöltött időszak alatt megtanultam beilleszkedni, túlélni, viszonyulni kellemetlen és kellemes dolgokhoz, mert

mindent el kell tudni viselni az otthontól távol, de a szülőföldön is! Cserediákságom felejthetetlen élményt nyújt életem végéig számomra, mert a rossz elmúlik, a jó megmarad!

Kovács Szabolcs
X. A. osztály

Egy hónap Miskolcon

2004. március 1-én elindultunk Miskolcra, együtt a két szentgyörgyi, és két kolozsvári cserediákkal. Az út alatt volt időnk megismerkedni velük. Mindannyian féltünk a találkozástól.

Persze félelmünk alaptalan volt, mert a Tóth Pál Kollégium nevelőtanárai és diákjai nagy szeretettel fogadtak minket.

Nagy izgalommal vártak, mert kissé megkéstünk, hisz az út alatt gondok akadtak az autóval.

Első észrevételünk az volt, hogy a Lévy József Református Gimnázium jóval nagyobb, mint a miénk. Ezt akkor vettük észre, amikor másnap átmentünk a gimnázium épületébe, találkozni az osztályfőnökökkel és az osztálytársakkal.

Meglepetésszerűen ért minket, hogy külön-külön osztályba kerültünk. Nem csak mi voltunk zavarban, hanem az osztálytársak is.

Nekünk egy új osztályközösségbe kellett beilleszkednünk, nekik pedig egy új osztálytársat kellett befogadniuk.

Mindenkinek sikerült beilleszkednie és jó barátságokat kötni az osztálytársaival. Rájöttünk arra, hogy mégis jó dolog volt külön osztályba kerülni.

A hétvégi programok alkalmával köztünk, erdélyi cserediákok között is jó barátság alakult ki.

Ottlétünk alatt nagy örömünkre mi is szerepelhettünk a március 15-i műsorban, amit a nevelőtanárok segítségével nagyrészt a bentlakó diákok adtak elő.

Megtapasztaltuk, hogy az ottani diákok nagy akarattal és kitartással színvonalas előadásokat tudnak szervezni.

A mi gimnáziumunkban is sok vállalkozó szellemű diák van, de ott jóval nagyobb az érdeklődés az iskolában zajló programok iránt. Például különböző sportrendezvények (kézilabda, röplabda stb.) iránt. De ott van a cserkészlet, színjátszás, kórus is.

Féltünk a kollégiumi élettől, de talán az volt a legjobb. Kezdetről fogva mind a szobatársak, mind a bentlakó diákok nagyon

barátságosak voltak. A kiscsoportos beszélgetések és az esti áhítatok jobban összerázták a közösséget.

Az egy hónap gyorsan elszállt és azon vettük észre magunkat, hogy újból a kollégium előtt állunk, együtt a nevelőtanároinkkal, tanárainkkal és a kollégiumi diákokkal. De ez nem a találkozás, hanem a búcsú pillanata volt.

Belekóstoltunk az ottani iskolaéletbe, diákéletbe, megismertük a város és környékének nevezetességeit, de mindenekelőtt számos barátságot kötöttünk. Mindezt egyesítve csodás élményekkel tértünk haza.

Lehet, hogy könnyen, nevetve búcsúztunk, de fájni fog ha majd nem találkozunk.

*Jakab Éva és
Bertalan Enikő-Noémi*

Egy hónap Székelyudvarhelyen

Számomra Erdély mindig különleges hely volt: egy olyan ország amely a miénk, és mégsem az, egy olyan nép, amely egy velünk, de valamiben mégis különbözik tőlünk, egy olyan föld, amelyről legendák szólnak, na meg rengeteg-rengeteg könyv... Ahogy olyan sok kortársam, én is rongyosra olvastam a Wass Albert-köteteket, és arról álmodoztam, hogy egyszer ott leszek a Hargitán. Aztán az álmom teljesült: családommal nyaranta Erdélyben töltöttünk egy-egy hetet, és végre, érezhettem, hogy milyen a Hargita hegyei közt járni. És persze nemcsak ott. Lassan bejártuk a Székelyföld legfontosabb városait, így voltunk Székelyudvarhelyen is. Rekkenő hőség volt aznap, de én boldogan mászkáltam a Főtéren, felfedeztem egy zöld épületet is, a református gimnáziumét, és ahogy megálltam az iskola előtt, rám tört egy régi emlék, találkozás néhány ide járó diákkal, akik bátrak voltak, őszinték, és büszkék erre a helyre. Annak idején nagyon irigyeltem őket. Az iskolaépület előtt állva aztán eszembe jutott egy régi ígélet a gimimből, miszerint a Léveys diákok valamikor majd cserediákok lehetnének a határon túli református iskolákban.

– Nézzétek meg ezt a helyet, mert én itt leszek cserediák. – mondtam hirtelen a családomnak, és én ezt az ígéretem később sem felejtettem el.

Egy decemberi napon aztán tényleg kihirdették a dolgot az iskolában, s én persze az elsők között adtam be a pályázatom, természetesen Udvarhelyt bejelölve úticélként. Eltelt vagy két hónap, a többi jelentkezővel együtt kicsit meg is feledkeztünk az egésztől. Így mikor bejelentették, hogy mi mehetünk, mégpedig egy hét múlva, hát meglepődtünk. Alig volt időnk bepakolni, elkészülni, és sajnos megírni az utolsó dolgozatokat, mikor már ott is álltunk a csomagoktól roskadozó kocsinél, és utoljára búcsúztunk el az osztályunktól. Már az autóban ültünk, mikor egyikünk – ő Kolozsvárra tartott – felriadt és ezt kérdezte: „Hé,

normálisak vagyunk mi? Azt se tudjuk, mire vállalkoztunk. Egy teljes hónapot kell eltöltenünk egy vadidegen helyen, ahol senkit sem ismerünk! Túl fogjuk ezt élni?” – Hát túléltek.

És mikor harminc nap múlva ugyanebben a kocsiban ültünk, csak még jobban megpakolva és immár hazafelé véve az irányt, arra gondoltunk, életünk legjobb lépése volt, hogy nem törődünk semmivel, és a megszokottság helyett a kalandot választottuk.

Mikor letettek minket Krisztiánnal – az osztálytársammal, akit szintén ide pályáztam – Udvarhelyen már beesteledett. Éhesen, fáradtan szálltunk ki a kocsiból, rögtön rájöttem, hogy bizony itt nyoma sincs a nyári hőségnek, de a város ugyanolyan szép volt, mint júliusban és valahonnan ugyanazok a hegyek néztek minket.

Valamennyire tehát megnyugodva fordultunk vendéglátóinkhoz.

Persze, ettől a találkozástól féltünk a legjobban, mert – ahogy azt az úton megbeszéltünk – egy aranyos családdal kibír az ember ennyi időt. De ha nem kedvesek...

A félelmünk persze teljesen alaptalan volt. Hamar rájöttünk, hogy a hagyományos erdélyi vendégszeretet nem egy jól csengő közhely, hanem megtapasztalható valóság. Hegyiék, akiknél ezt a hónapot töltöttem, úgy bántak velem, mintha tényleg családtag lennék. Bármivel nyugodtan fordulhattam hozzájuk, sokat tanulhattam az itteni életről szóló beszélgetésekből. Nemsokára már úgy vitáztam a fiúkkal, mintha a saját öcsémekkel tenném ugyanezt... Szóval teljesen otthon éreztem magam.

Krisztiánnal később is mindketten arra jutottunk, hogy a legtöbbet vendéglátóinknak köszönhattunk. Programokat szerveztünk nekünk, vittek mindenfelé, megismertettek a rokonsággal, a barátokkal, sok szép pillanatot köszönhattunk nekik. Egy életre megtanultuk, milyen jó érzés, ha vendéglátókként befogadnak bennünket. Persze másoknak is rengeteg dolgot köszönhetünk: például az iskolának.

Mikor először beléptünk a frissen felújított, több százéves

épületbe, végimentünk a szűk folyosókon, és végül beértünk a meglepően nagy tantermünkbe, a torkunkban dobogott a szívünk. Kellett egy kis idő, amíg megszoktuk iskolánkat, az új osztályt, de egy hét múlva már úgy léptünk be reggel a suliba, mint otthon a Lévayba. Az igazat megvallva, nem is úgy, hanem sokkal jobb kedvvel. Az oszink és az osztálytársaink is nagyon kedvesek voltak, néhány igazi jó barátot is találtunk köztük.

Jó volt velük együtt mászkálni a városban kicsengő után – sőt, nekünk a csengetés is élmény volt, hisz nálunk ez már egy gépesített dolog – jó volt a közös városnézés, a múzeum is érdekesebb volt velük, és sokat nevettünk a közös fényképeken.

Így, hogy mégsem ment olyan élesben a dolog, persze a tanórákat is jobban élveztünk. Azon elképedtünk, hogy az itteniek egyszerre négy nyelvet tanulnak – románt, németet, angolt, latint – a magyar mellett. Arra is rájöttünk, mennyivel nehezebb itt egy diáknak: mi a túl sok könyv miatt panaszkodtunk csak eddig, és most megláttuk, hogy milyen tízéves, széthulló tankönyvekből, vagy éppen könyv nélkül tanulni, és mennyivel nehezebb úgy magyarra dolgozatot írni, ha az embernek csak egy harmincoldalas könyve van a négy tanévre.

Itt is 10. bések lettünk, a teológia-filológia osztályba kerülünk, amit náluk talán humán tagozatnak hívnának. Az évfolyam másik osztálya a matematika-informatika szakos volt, – ide jártak vendéglátóink is – amely egyre népszerűbb a városban, s az iskola fő vonzerejét is a magas színvonalú számítástechnika-oktatás jelenti. Mi ennek ellenére nagyon jól éreztük magunkat a nem éppen matekzseni, ám annál aranyosabb bésekkel. Az osztályunkba több mint húsz lány járt, de csak öt fiú, akik persze élvezték ezt a helyzetet... A tananyag bizonyos tantárgyak – például a magyar – esetében alig tért el a magyarországitól, de matekból teljesen mást tanultak. A tantárgyak között ott volt a pszichológia is.

Magyarországon azt is nehéz elképzelni, hogy milyen négy nyelvet tanulni egyszerre – a mi osztályunk ugyanis a német és az angol mellett tanult latint és persze románt is, ami azonban

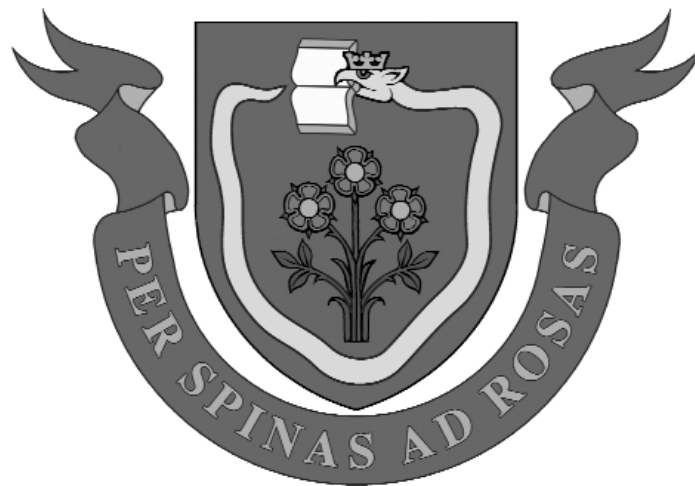
nem tartozik a kedvenc tantárgyak közé. Az iskola egyébként kicsi, kevesebb, mint kétszáz tanuló jár ide, egy tárgyra általában csak egy tanár jut, de emiatt a hangulat is sokkal barátságosabb, családiasabb. Itt mindenki ismer mindenkit, nemsokára nekünk is sok ismerősünk lett, főleg az A-ból, akikkel együtt tanultuk az angolt. Az iskolában hasonló volt a program, mint nálunk: hétfői áhítat, reggeli igeolvasás, ima, napi hét óra. De tanulás helyett a szabadidőnket inkább mindenféle programokkal töltöttük, hiszen fő célunk az ismerkedés volt. Így Krisztián járt kosáreledzésre, néptánra, én pedig az iskola kicsi, ám annál lelkesebb kórusával énekeltem. Nem sokára Székelyudvarhely is jobban megismerhettük, szereztünk barátokat az iskolán kívülről, akik mind kérték, népszerűsítsük a várost, amely nem olyan ismert, mint mondjuk Kolozsvár. Pedig – mondták – Udvarhely a legszebb és legmagyarabb város Erdélyben. Ebben pedig – tiszteletbeli székelyekként – mi is egyetértünk.

Udvarhely egy harmincezes kisváros, Hargita megye, a Székelyföld központja. Fenséges hegyek veszik körbe, az utcák – melyek sokkal tisztábbak, mint egy magyarországi városban – tele vannak csodaszép műemlék épületekkel. A város határában, az Orbán Balázs síremléknél egy csendes kis liget van, a Szejke, amely borvízforrása és strandja miatt nagyon népszerű a turisták körében. A város szinte teljesen magyarok lakta település – ez az a hely, ahol még a románok is elmagyarosodnak. Ittlétem alatt voltam fotókiállításon, könyvbemutatókon, néptánc előadáson, de futsal-meccsen is. A város élete tehát nagyon gazdag kulturális programokban, de ezt elmondhatjuk a sportról is. A vendéglátómék fia Európa-bajnoki ezüstérmes gyephokis, de híresek az udvarhelyi korcsolyázók, az asztalitenisz-bajnokok, az udvarhelyi futsal (kb. kispályás foci) csapat pedig román bajnok lett tavaly. Unatkozni tehát sosem unatkoztunk.

Ha pedig városi programokról van szó, március 15-én úgy ünnepeelt a város, ahogy Miskolcon csak nagyon ritkán szoktak. A meghívott vendég Schmitt Pál volt, s a város harmincezes lakosságának több, mint a negyede, nyolcezer ember elment őt

meghallgatni. Leírhatatlan érzés volt a sok-sok ember látványa, akik együtt énekelték a Székely himnusz, boldogan vállalva magyarságukat egy olyan országban, ahol nehezményezik, hogy a magyarok ilyenkor a piros-fehér-zöld mellé miért nem teszik ki a román zászlókat is. A székelyek azonban mindezzel dacolva büszkén ünnepelnek és megtartják hagyományaikat: talán ez volt a legszebb, amit itt megtanultunk. Errefelé még szinte mindkinek van székely népviselete, s az emberek fel is veszik azt a jeles napokon, a diákok ebben is ballagnak.

Balajthy Ágnes

A Baczkamadarasi Kis Gergely- emlékoszlop

Baczkamadarasi Kis Gergely mind a magyar nevelés- és művelődéstörténet, mind az erdélyi református egyház kiemelkedő alakjai közé tartozik. Habár életét egyháza és a rábízott székelyudvarhelyi református kollégium újjászervezésére, a tanodai ifjúság nevelésére áldozta, Kis Gergely személye mégis érdemtelenül már korán a feledés homályába merült.

Kis Gergely 1737-ben a marosszéki Baczkamadarason született, székely családból. Középiskolai tanulmányait Marosvásárhelyen a református kollégiumban végezte, majd a kor politikai és művelődési viszonyainak következtében csak a királynő engedélyével mehetett külhoni akadémiára (Bázel). Hazatérése után, 1768 őszén kinevezték a székelyudvarhelyi kollégium rectorprofesszorává, ahol a „*Tanoda boldogító nemtője*” megérkezésekor két szoba és a Hallterem kivételével csak fatanodát talált. Az építkezés 1770–1773 közt folyt, az iskola új épületének felállításához szükséges anyagiakat az erdélyi református főnemesség adományaiból gyűjtve össze, és megnyerve br. Dániel István főkirálybíró pártfogását is. A háromemeletes barokk épület mellett Kis Gergely rectorátusa idején a Botos (ma Kossuth) utcában elkészült az első tanári szállás, valamint a főtéri református templom is.

Az utókor nemcsak jeles építőként ismeri Baczkamadarasit, hanem kiváló pedagógus, „*tiszta theológus, elmés philosophus, éles mathematicus, mindennél pedig nagyobb politikus volt.*” A helybéli kollégium klasszisainak számát a korábbi hatról nyolcra szaporította a logika és a görög nyelv osztályainak felállításával. Nevelői, szervezői, építői tevékenysége mellett arra is maradt ideje és ereje, hogy gondot fordítson a tanulóifjúság zenei ismereteinek gyarapítására is. Zsinati megbízásból vallásszer-tartási ágendáskönyvet, imakönyvet szerkesztett, a református

egyház egykori jogainak helyreállításáért folytatott küzdelmének elismeréseként anyaszentegyházi közfőjegyzővé (generalis notarius) nevezték ki. Az erdélyi református elemi iskolák felügyelőjeként a falusi scholáknak „hasznos” könyvekkel való ellátását sürgette az oktatás színvonalának emelése érdekében.

Ennek, az élete során a közösség szolgálatában mindvégig aktív, vállalkozó, tetterre kész, sokoldalú, felvilágosult szellemű férfinak állított a kollégium ifjúsága méltó emléket az általa épített tanoda udvarára. Az emlékoszlop-állítás gondolata a reformkori kollégium egy másik jelentős rectorprofesszorától, Magyarósi Szőke Józseftől származik. A Kis Gergelyt példaképének tekintő Magyarósi szintén sokoldalúan képzett tudós költő-tanár volt, aki folytonosan írt, olvasott, tanult, és növendékeivel szoros kapcsolatot alakított ki. Város- és iskolatörténeti feljegyzéseit rendszerint a rectori napló széléire írta, ahonnan kiderül, hogy együtt biliárdozva leckéiket elvégző tanítványaival *„Solymosi András Háza felső emeletében”,* Backamadarasi Kis Gergely nagyságáról mesélt és a helyi református temetőben található sírjának felkutatását szorgalmazta. *„Kimenének szép tavaszi napon, és távul félrefekvő helyen a süllyedő sírt és roskadó követ megtalálák. Az emlékoszlop emelésének első szikrája ekkor lobbana: s a kis fiatal keblek tagadhatatlanul sokat is működének huzamos buzgalommal annak felállításában.”* A rector az ifjúságnak a tanoda fáradhatatlan buzgóságú építője iránti tiszteletét látva, levélben kereste meg Bethlen Sándor és Teleki Domokos kollégiumi főcurátorokat, hogy az emlékoszlop emelésnek kérdésében *„adnák jóváhagyásokat vagy ez iránti vélekedéseket.”* A jóváhagyás megérkezése után, 1837 június 15.-én, a Lukácsfy János vicecurátor elnöksége alatt tartott gondnoki gyűlés *„megállította, hogy azon Oszlop a Curia közepére helyezettődjön.”* Elkészítésével Fekete István udvarhelyszéki mérnököt bízták meg, s a munkálatok költsége (400 FT.) a *„Ns. Tanuló Ifjúság önkéntes adományából”* került ki. Az avatóünnepséget 1837. szeptember 2.-ra, Backamadarasi születésének századik évfordulójára tervezték. A diákság a tanári karral kö-

zösen elkészítette az ünnepély műsorát, a maguk soraiból szónokokat választottak, akik mondandó beszédüket „*megolvasás végett*” a rectornek írásban át is adták. Az emlékoszloppal azonban „földmérő” Fekete István a kitűzött határidőig nem készült el, és a következő év május elejéig kapott haladékot. Magyarósi 1838. március 1.-i feljegyzése szerint sikerült az oszlophoz szükséges követ kitermelni és Udvarhelyre szállítani. „*Valahára sikerült, hogy minekutána a H. Almási Határról Almásra, a faluba a n. Kis Gergely Prof. emlékoszlopához kiáztatott megkívántató Kövek, az Udvarhely Széki Birtokosok felszólíttatván, 36 pár ökrök által beszállítottak Almásról Sz. Mártonba, s onnan ide Udvarhelyre. Tek. V. C. Lukátsffy János Úr, s különösen T. Lukátsffy Sándor és Farkas Dániel Urak buzgó munkássága s részvétele által szerencsésen zöld zászló és zöld koszorú s musika örömhang mellett beszállítottak a míveletlenül is szeliden pirosuló porphyr Kövek; mely néma kövek és a musika ereje magas érzéseket ébresztének és megújítják a Prof. Kis Gergely emlékezetét minden jóérzésű és jó gondolkodású keblekben.*” Az ünnepélyes keretek közt Udvarhelyre szállított nehéz követ a fiatalság a főtanoda zárt udvarára kézi erővel cipelte, miközben a jelenlévő igazgató-tanár, Mogyorósi Szőke József a következő szavakkal biztatta a tanulókat: „*Ifiak! a ti atyáitok Kis Gergely intésének engedvén, leckéiket végezve, minden délután téglát, máskor fővényt hordották az épületre. S ti e követ az ő emléke alá behurcolni ne lennetek-é képesek? – s nevedő énekkel és nevedő erővel mozgóbbá leve a Kő míg helyére vonula.*”

Az iskolaudvaron kifaragott obeliszk felavatására 1838. május 13.-án, áldozócsütörtökön került sor. A reggeli istentisztelet után volt Backamadarasi emlékoszlopának „*innepélyes beiktatása a Kollégium curiáján.*” „*Áll ez oszlop a talapzaton felyül derékből, mely felett négy kőgolyón négyszögű hegyes gúla van. Öntött vasrács veszi körül.*” – olvashatjuk az iskola történetében. Népes, „*nagy Gyülekezet lévén jelen, minden vallásúak, férfiak és asszonyok, mivel az idő is kedvezett.*” A tanári kar részéről Magyarósi rector mondott beszédet, a diákság nevében Kis Fe-

renc első éves teológus, a kollégium későbbi tanára és Sebesi István joghallgató méltatták az iskolaépítő emberi nagyságát. Az ünnepséget táncestély követte, melynek jövedelmét a „*Pesti vízkár vallottak*” javára ajánlották fel.

A kollégiumi tanulók kérésére minden ötödik évben, áldozócsütörtökön megemlékezést tarthattak Kis Gergely oszlopánál. Az 1843-as ünnepségre elkészült az emlékmű felirata is: „*B. Madarasi Kis Gergelynek az Ifjúság*”. Ugyanekkor más módosításokat is eszközöltek az emlékművön: a gúla hegyére aranyozott kőgolyót helyeztek, a derékra elől egy érc tábla került 1843-as évszámmal és aranyozott érclemezből készített, kezében fáklyát tartó angyallal.

A következő, 1848. évi megemlékezés a forradalmi mozgalom és a tanév berekesztése miatt elmaradt. A forradalom és szabadságharc bukását követően a drasztikus eszközökkel berendezkedő neoabszolutizmus nem kedvezett a nemzeti jellegű kultuszok megtartásának. Legközelebb csak a Habsburg-hatalom liberalizálódását, illetve a kiegyezést követő években kerülhetett sor Kis Gergely-ünnepélyre. 1862-ben az ifjúsági bál bevételét a kollégium zenekara egy Baczkamadarasi-síremlék építésére ajánlotta fel. A pénzt tőkésítették és takarékpénztári betétek vagy kötelezvények formájában huszonöt évig kamatoztatták. A befolyt összegből 1888-ban a városi református temető kertbe méltó síremléket állítottak annak, aki „*életét adta, mert annyit dolgozott az iskolájáért mint újjáteremtő pedagógus és szervező, hogy korai halála miatt nem lehetett püspök, pedig Erdély egyik legnagyobb püspöke lett volna.*” (Ravasz László)

Forró Albert

Gondolatok a reformációról

Saját igazságosság, tulajdon igazság: a mai világnak egyik betegsége és bálványa, korunk egyik istene (nem Istene) és faragott képe, piedesztálra emelt és bálványozott értéke.

A XVI. században az egyházi megújulás azért kezdődött el, mert az önerőből történő megigazulást (boldogulást) hirdették, és Jézus áldozatát valamint az általa szerzett üdvösséget és isteni kegyelmet megfosztották a hitben játszott központi szerepétől. A megújulás senki ellen nem irányult, hanem valamiért kezdődött: visszahelyezni Jézus Krisztust és a benne való feltétlen hitet az őt megillető helyre.

Az emberiség ma önmagát így fogalmazza meg: az vagy, amit megteszel, s nem vagy több és nem érsz többet annál, amit teljesíteni tudsz – hangzik a kegyetlen és mindenki által elfogadott vad szabály. Embertársunk is csak annyit ér, amennyit teljesíteni tud. Mi magunk is. Mintha az ember került volna Isten helyére: saját maga bálványa lett, imádata tárgya, úr mindennek felett, vagy épp mindennek az ellenkezője.

Reformációnknak, megújulásunknak ma ez ellen, az általánosan elfogadott és elfogadtatott elv ellen kell felvennie a küzdelmet – természetesen, más egyházakkal együtt. A tulajdon igazságosság egy modern formája ellen küzdünk, amelyik legalább annyira idegen az istenfélő embertől, mint amennyire idegen az a gyakorlat, hogy az ember ledolgozhatja, leimádkozhatja, kifizetheti, megveheti, megszerezheti a saját és szerettei üdvösségét.

Az istenfélő ember tudja, hogy tettének sikere, akárcsak üdvössége, Istentől jön (*sola gratia*). Minden más képessége és teljesí-

tése változhat az idők során. Csak Isten kegyelme marad mindig ugyanaz.

A keresztyének hite olyan erő és segítség, amelyik képességükön túl is kitartást és győzelmet ad. Hit nélkül az ember csak annyi, amennyit teljesíteni képes. Hit nélkül az ember azzá lesz, amivé a termelői-fogyasztói társadalom teszi. Csak hit által (sola fide) leszünk Valakik! Hittel azzá válunk, amilyennek Isten tervez és formál.

Legutoljára maradjon meg a reformációs tanítás: „Az igaz ember hitből él”.

Éljünk hitből és cselekedjünk hitből, nem feledve azt az isteni kegyelmet, amely naponta körülölel.

*Bekő István
lelkipásztor*

Hasznos információk

A Székelyudvarhelyen működő Baczkamadarasi Kis Gergely Református Gimnázium több évszázados tanító-nevelő hagyományt ötvöz a III. évezred korszerűségével és modernségével. Egyike Erdély azon kevés iskoláinak, ahol a múlt és jelen egyaránt jelen van: a magyar református és egyetemesen keresztény értékek egybefonódnak a hagyománnyal, kultúrával és a fejlődés vívmányaival.

Általános információk

Az iskola alapítási éve: 1670.

Alapító: Gróf Bethlen János, Apafi Mihály kancellárja.

Az iskola, az Erdélyi Református Egyházkerület Gimnáziuma, Székelyudvarhely központjában található, a Református templom tőszomszédságában.

Szakok, bentlakás, menza

A gimnázium IX–XII. osztályban fejti ki tevékenységét humán, illetve reál profilon.

Mindkét profilon biztosítva vannak a magas fokú oktatáshoz szükséges infrastrukturális és szakmai feltételek. Évente indítunk humán (filológia-teológia) és reál (informatika) osztályokat. A helyek száma korlátozott: mindkét szakon 28–28 helyet biztosítunk a hozzánk jövő legjobbaknak. A felvételi az érvényben lévő oktatási törvény szerint történik.

A diákoknak helyben van bentlakási lehetőségük.

Fontos adatok

Az épület renoválása, külső és belső felújítása az alapoktól a tetőszerkezetig, 2002-ben fejeződött be. A diákok korszerűen rendbe tett, modern iskolabútorzattal felszerelt tantermekben tanulnak. Kiválóan felkészült, fiatal tanári kar végzi az oktató-nevelő munkát. Informatika-szaktermeinket a megye legmodernebb termei között tartják nyilván.

Iskolánk az ország egyetlen olyan intézménye, amelyikben az ECDL-vizsgát magyar nyelven le lehet tenni. Ugyanitt ECDL-tanfolyamok is folynak, sikeres diákjaink jutalmazásképpen ingyen vehetnek részt ezeken a kurzusokon.

A tanulók számára évente több alkalommal érkezik szociális vagy tanulmányi jellegű ösztöndíj-felajánlás. Ugyanakkor a legjobbak év végi különdíjakban is részesülnek.

Diákjaink számára lehetőség nyílik vendégdiákként pár hónapot magyarországi iskolákban tölteni.

Testvériskolai kapcsolataink által az osztályközösségek szoros barátságban állnak Magyarország leghíresebb református iskoláinak (debreceni, budapesti, pápai) osztályközösségeivel.

Az Európai Unió Socrates Programja keretében, a Református Gimnázium a groningeni (NL) és debreceni református gimnáziumokkal közösen egy hároméves tevékenységben vesz részt.

Elérhetőség

A Székelyudvarhelyi Református Gimnáziummal kapcsolatos további információkat az iskola titkárságán kaphatnak:

- Személyesen: Székelyudvarhely, Márton Áron tér 2.
- Telefon: 0266-219766
- E-mail: refkol@nextra.ro
- On-line: refkol.nextra.ro

1997–1998-as tanév

Végzős osztály

Osztályfőnök: Geréb Péter

Diákok:

Böjte Kinga-Tünde
Cseresnyés Krisztina
Deák Csongor
Dénes Kinga-Ibolya
Dósa Réka
Elekes Sándor
Fülei Emőke
Garda Csilla-Mária
Gál Emőke
Gidó Attila
Józsa Csongor-Zoltán
Károly Károly
Lőrincz Gabriella
Nagy Gábor
Orbán István
Sándor Enikő
Szabó Zsuzsánna
Székely Irénke-Emőke
Török Zoltán
Virág Tünde-Melinda

1998–1999-es tanév

Végzős osztály

Osztályfőnök: Sándor Judit

Diákok:

Bákai Erzsébet
Dénes Csaba

Egyed Levente
Fábián Annamária
Józsi Éva
Károly Anna
Kerekes Emilia
Kibédi Katalin
Kiss Emese
Kovács-Bálint Ildikó
Körösfői Enikő
Maksai Mária
Marosi Zoltán-Miklós
Nagy Csilla
Nagy Ildikó
Nagy Izabella-Mónika
Pál Anna-Kinga
Ruczui Melinda
Sebe Géza
Simó József-Bertalan
Simon Béla
Sófalvi Éva
Szakál Zoltán
Tókos Tünde
Toth Károly

1999–2000-es tanév

Végzős osztály

Osztályfőnök: Bartha László

Diákok:

Antalfi Anikó
Bartha Juliánna
Bartha Örs
Bencze Dezső
Berde Zoltán

Cseke Mónika
Dömös Rozália
Erős Kinga
Feleki Ibolya-Emőke
Gáspár Lujza
György Gabriella-Katinka
Imecs Hajnal
Kádár Gyöngyike
Kerestély Gyopár
Kocsis Gyöngyvér
Joó Erika
Majla Lóránd
Marosi Tünde
Márton Rozália
Péter Margit
Péterfi Eszter
Salló Zoltán
Sándor Adél-Izabella

2000–2001-es tanév

Végzős osztály

Osztályfőnök: Geréb Péter

Diákok:

Deák Csilla
Erkedi Zsuzsánna
Farkas Enikő
Farkas János
Heim Lóránt
Kádár Katalin-Erzsébet
Krizbai Kinga
Lőrinczi Kinga
Nagy Tünde

Salánki Szidónia
Savuj Beáta
Székely Kinga
Toth Ildikó
Végh Orsolya

2001–2002-es tanév

Tanárok:

Tőkés Zsolt – igazgató
Bekő István – iskolalelkész
Tuzson Zoltán – matematika
Popa Ioan-Eneida – történelem
Vass Imre – testnevelés
Sándor Judit – magyar
Joó Emese – kémia
Barabási Domokos – hitoktató
Veress Orsolya – német
Jakab Áron-Csaba – informatika
Thamó Enikő – filozófia
Pilinszky Éva – angol
Szócs Endre – földrajz
Dósa Zoltán – pszichológia
Gyarmati Paul – zene
Lukács István – gazdaságtan
Antal Sándor – magyar
Popa Mária-Gabriella – angol
Bálint Mária-Magdolna – matematika
Barta Maria – román
Fosztó Erzsébet-Gabriella – testnevelés
Búzás Ernő – testnevelés
Pálfalvi Pál – biológia
Toró Anna – román
Barabás Zsófia – német

Horváth Rozália – kémia
Onica Florina – román
Lőrincz Edit – informatika

Végzős osztály
Osztályfőnök: Toró Anna

Diákok:

Antalfi József
Ágya Gyöngyvér
Cseresznyés Zoltán
Deák Tímea
Dénes Csilla
Farkas Mária
Fodor Janka
Gedő Enikő
Kántor Kinga
Kelemen Magdolna
Koncz Hilda
Ráduly Enikő
Sándor Lajos

2002–2003-as tanév

Tanárok:

Tókécs Zsolt – igazgató
Bekő István – iskolalelkész
Tuzson Zoltán – matematika
Popa Ioan-Eneida – történelem
Vass Imre – testnevelés
Sándor Judit – magyar
Jakab Áron-Csaba – informatika
Geréb Éva – angol
Szabó Sarolta – német
Balla Katalin – román

Thamó Enikő – filozófia
Szócs Endre – földrajz
Antal Sándor – magyar
Popa Mária-Gabriella – angol
Bálint Mária-Magdolna – matematika
Pálfalvi Pál – biológia
Tótkés Ildikó – német
Laczkó Imola – kémia
László Zoltán – zene
Dénes Henrietta – biológia
Szalay Zsuzsánna – pszichológia
Bokor Andrea – angol
Pál Anna – német
Takács Réka – román
Balázs Imre – latin
Hauler Frida – informatika
Lőrincz Edit – informatika

Végzős osztály

Osztályfőnök: Balla Katalin

Diákok:

Albert Flórián-Csaba
Albert Szabolcs
Balázs Zoltán
Bálint István
Biás Ákos
Incze Zsolt
Kálmán Balázs
Kénesi Szabolcs
Kerestély Edith-Izabella
Lukács Huba
Mezei László
Mezei Levente
Mihályi Árpád

Molnár Előd
Molnár Zsolt
Pap Ede-Nándor
Patakfalvi Tímea
Patkó Katalin
Simon Csaba
Sipos Sándor
Suteu Béla-Botond
Sztojka Lóránt
Tar Szabolcs-János
Tárkányi Jankó-Botond
Zólya Emese

2003–2004-es tanév

Tanárok:

Tókécs Zsolt – igazgató
Bekő István – iskolalelkész
Tuzson Zoltán – matematika
Popa Ioan-Eneida – történelem
Vass Imre – testnevelés
Sándor Judit – magyar
Lőrincz Elek-Előd – informatika
Geréb Éva – angol
Szabó Sarolta – német
Kerekes Annamária – német
Lőrincz Mária – román
Kacsó Péter – földrajz
Antal Sándor – magyar
Bálint Mária-Magdolna – matematika
Pálfalvi Pál – biológia
Laczkó Imola – kémia
László Zoltán – zene
Dénes Henrietta – biológia
Szalay Zsuzsánna – pszichológia

Bokor Andrea – angol
Gáspárik Magdolna – német
Balázs Imre – latin
Fülöp Gábor – hitoktató
Lőrincz Edit – informatika

IX. A.

Osztályfőnök: Laczkó Imola

Diákok:

Árgyó Botond
Bálint Zoltán
Bözödi Timea
Csata Andrea
Csiki Dalma
Csomor Renáta
Elekes Csaba
Focşa Gabriella
Fülöp-Székely Botond
Káló Annamária
Kocsis Timea
Lőrincz Etelka
Marosi Melánia
Márton Melánia
Mátyus András
Molnár Zsuzsánna
Pál Melánia
Páll Anna-Mária
Parajdi Rita
Ráduly Ildikó
Rózsa Sarolta
Séra Mónika
Simó Emőke
Szabó Zsolt
Szélyes Csaba

Szócs Mónika
Tófalvi Enikő
Ürögdi Lóránt
Vass Orsolya
Virginás Beáta

IX. B.

Osztályfőnök: Popa Ioan-Eneida

Diákok:

Antal Levente
Bakk Loránt
Bakos Zsuzsanna
Balázs Zsuzsánna
Barabás Balázs
Baritz Kinga
Bence Szidonia
Boros Eszter
Csapó Izabella
Dakó Beáta
Fábián Kinga
Gál Levente
Golicza Réka
Kelemen Mónika Kinga
Kovács László
Kuron Gyöngyike
Mátéfi Edit
Molnár Levente
Nagy Domokos Barna
Nagy Emese
Orbán Linda Brigitta
Pál Éva
Pálfi Timea
Pap Katalin
Ratiu Leontina

Simu Monica
Szabó Attila
Szabó Enikő
Szakács Péter
Tamás Annamária
Toth István
Vadász Zoltán

X. A.
Osztályfőnök: Vass Imre

Diákok:
Ambrus Timea
Bálint Tibor
Benedek Barna
Croitoriu Ciprian
Csata Attila
Derzsi Katona Emőke
Feleki Ernő
Fülöp Ede
Gidó Hajnal
Hegyi Zoltán
Kerestély Attila
Kovács Alpár
Kovács Hajnalka
Kovács Szabolcs
László Albert
Mihály Alpár Szilárd
Németi Katalin
Pap Kinga
Papp Timea
Sarkadi Noémi
Somorai Hajnal
Szabó Lóránt
Szakács Levente

Szász Zsuzsa
Toth Pál Lehel
Vass Ildikó
Vass Noémi

X. B.
Osztályfőnök: Geréb Éva

Diákok:

Barabás Kinga
Bencze Klaudia
Bertalan Enikő
Biró Ildikó
Botha Zoltán
Bunta Boróka
Cseke Csongor
Elek Annamária
Fábián Csilla
Fancsali Zsuzsa
Gercuj Ilona
Györfi Zsuzsa
Herman Réka
Hodgyai Ildikó
Ilyés Zsuzsa
Izsák Hunor
Jakab Éva
Káló Csilla
László Ilona
Mihály Renáta
Mika Erika
Patkó Ágnes
Rác Ákos
Rüsz Ákos
Siklódi Gyöngyvér

Szóke Zsófia
Tóth Kincső
Vayda Zsombor Kadosa

XI. A.
Osztályfőnök: Szalay Zsuzsanna

Diákok:

Balázs Ferenc
Barabás Anna Mária
Barabás Sándor
Barabási Beáta
Csegzi Mihály
Dávid Attila
Erkedi András
Fülöp Melinda
Gáspáry Zsolt
Györfi Levente
Jakab András
Józsa Csilla
Kelemen Orsolya
Kiss Ildikó
Lazár Zoltán
Littasi Csaba
Márton Emő
Miklós Timea
Székely Katalin
Todor Emese
Vajda Zita
Vass Éva

XI. B.

Osztályfőnök: Sándor Judit

Diákok:

Ambrus István
Bertalan Lajos
Bokor Anna
Dámó Blanka
Dénes Attila
Fülöp Gábor
Gagyi Réka
Gidó Tünde
Golicza Laura
Jakab Irén
Kapás Izabella
Kóbori Timea
Kovács Katalin
Kovács Viola
László Anna
Lázár István
Papp Emőke
Papp Melinda
Simó Annamária
Szélyes Erzsébet
Tamás Enikő
Tófalvi Tamás
Tordai Imola
Vass Izabella
Vetési Zsolt
Zilahi Szilárd
Zsombori Noémi

Végzős osztály

Osztályfőnök: Bálint Mária-Magdolna

Diákok:

Bán Alpár
Bedő Zsolt
Bencze Orsolya-Beáta
Cseresnyés Zsolt
Egyed Tímea
Fábián Erzsébet
Fábián Géza
Kisfaludi Viola
Koncz Enikő
Kovács Katalin
Lőrinczi Szilvia
Májai Cecília
Mezei Mónika
Molnár Béla-Örs
Sebestyén Kinga
Szász Tibor
Szávuj Attila
Székely Katalin
Tamás Ella
Vass Tünde
Vass Zsuzsánna

Alkalmazottak:

Vass Ildikó – titkárnő
Demeter Judit – könyvelő
Birtalan Edit – takarítónő
László Vilma – takarítónő

A Református Gimnázium tanulóinak státusa, jogai, kötelezettségei

1. A Gimnázium tanulója lehet az a 8. osztályt végzett gyerek, aki az érvényben levő felvételi követelményeknek megfelel, és elfogadja a református szellemiségű középfokú oktatási formát.

2. A tanulói státus feltételezi az intézmény minden oktatási-nevelési programjában való részvételt. Vonatkozik ez mind az iskolai, mind a tanórákon kívüli tevékenységekben való aktív részvételre.

A tanórán kívüli foglalkozások az ismeretek és a tananyag alaposabb elsajátítását, a diákok szabad idejének hasznos eltöltését és önművelését, vagy a tanulók lelki épülését szolgálják.

3. A tanórákon való részvétel nyilvántartása kettős: egyrészt a hivatali katalógusban, másrészt egy belső használatú nyilvántartó füzetben, amelyet az osztályfőnök és az igazgató heti rendszerességgel ellenőriz. A nyilvántartási füzet kitöltése a szolgálatos tanuló és az órátartó tanárok kötelessége.

4. Minden hétfői tanítási nap 7.30-kor osztályfőnöki órával kezdődik, 8.30-kor templomi áhítattal folytatódik, amelyen a tanulók és az osztályfőnökök jelenléte kötelező.

A hét többi napján az első tanítási óra rövid áhítattal kezdődik: a szolgálatos diák felolvassa a kijelölt igeszakaszt, majd együtt elmondják az Úr Imáját. Az igerend összeállítása az iskola-lelkész feladata.

5. Az oktatás térítésmentes; a tanulók az iskola didaktikai eszköztárát az érvényes szabályozás szerint használhatják.

6. A tanulói státus a hatályban lévő törvények szerint a tanulók számára biztosítja az ingyenes orvosi ellátást.

7. Szorgalmazzuk és támogatjuk a Református Gimnázium Diáktanácsának létrehozását és működését. A Diáktanács munkáját a Nevelő Testület kinevezett tagjai segítik, akik a Diáktanács és a Nevelő Testület között közvetítő szerepet töltenek be.

8. A tanulók joga és valós lehetősége, hogy részt vegyenek az intézmény vagy a külső fenntartók által meghirdetett pályázatokon, különböző ösztöndíjak és pályadíjak elnyerése érdekében. A diákok tájékoztatása ezekről a következő formákban történhet: igazgatói hirdetés, osztályfőnökök által a hirdetőtáblára ki függesztett hirdetések, szülőknak küldött levél, egyéb források.

9. A tanulók alapvető kötelessége a tanórákon való hiánytalan részvétel. A hiányzásokat a következők szerint ítéljük meg:

a. A hivatalos orvosi pecséttel ellátott betegség-igazolásokot a diákok az iskolába való visszatérést követő legközelebbi osztályfőnöki órán kötelesek leadni.

b. rendkívüli családi események okán – a szülővel való előzetes egyeztetés alapján – szülői igénylésre igazolható félévenként legfeljebb 4 nap hiányzás.

c. A fenti esetektől eltérő hiányzásokat az órátartó tanár igazolhatja, amennyiben jóváhagyta a tanuló hiányzását az óráról.

10. A tanulók kötelesek tanáraiknak, a gimnázium valamennyi dolgozójának és az intézmény vendégeinek illendően köszönni. Iskolánk jellegéből adódóan javasolt az „Áldás, békeség” vagy „Békesség Istentől” református köszönési formák használata. Ezenkívül megengedettek a napszaknak megfelelő köszönési formák: „Jó reggelt kívánok”, „Jó napot kívánok”, „Jó estét kívánok”, valamint tanárnőknek a „Kezét csókolom” köszöntések. Az igazgató és a tanárok megszólítása: igazgató úr, tanár úr, tanárnő.

A terembe belépő tanárt, igazgatót, látogatót a tanulók néma felállással köszöntik. A tanóra végén az osztály felállással köszön el a tanártól.

11. A 9./a. 9./b. 9./c. szakaszokba be nem sorolható hiányzások igazolatlanok és a következő büntetésekkel járnak.

a.) 1–3 óráig szóbeli figyelmeztetés

b.) 4–7 óráig 9-es magaviselet

c.) 8–11 óráig 8-as magaviselet

d.) 12–15 óráig 7-es magaviselet, ami írásbeli figyelmeztetéssel társul

e.) 15-től 6-os magaviselet és a tanuló valamint a szülő tan-
testület elé idézése

f.) 20 igazolatlan óra az intézményből való eltávolítással jár
(az adatok egy félévre vonatkoznak, de összegeződnek).

12. Kirívó magaviselet, valamint a tanuláshoz való nem meg-
felelő viszonyulás esetén az iskola vezetőségének jogában áll a
szülői és nevelői közösséggel konzultálva a vétkes tanulót az is-
kolából eltávolítani.

13. Büntetendő kihágásnak minősül a cigarettázás, a sze-
szesital fogyasztása mind az iskola területén, mind azon kívül.
Azonnali kicsapást eredményez ha:

- valamely tanuló kábítószer fogyaszt vagy terjeszt
- a református hitelvetek megbotránkoztató módon megsérti
- a keresztyén életmódot teljességgel tagadó valamely szekta
tagja vagy tanainak terjesztője.

Tilos az iskola területén bármilyen nemű kereskedelmi tevé-
kenységet folytatni, különféle termékeket árusítani!

Tilos az iskola területén kártyázni és más szerencsejátékokat
játszani!

Tanítási órákon a mobiltelefonok használata tilos! Az első ki-
hágás esetén a telefont elveszik a tanulótól, és csak szülői kérés-
re adják vissza. Második kihágás esetén a telefont a félév végé-
ig visszatartják.

A diákok szélsőségektől mentes, ápolt külsővel jelenjenek
meg az iskolában.

Felvételi tájékoztató

Szentírásismeret

Ószövetség

1. A teremtés története (1Móz 1,1–2,4)
2. Bűnbeesés (1Móz 3)
3. Kain és Ábel (1Móz 4,1–16)
4. Az özönvíz története (1Móz 6; 7, 11–24; 8.
5. Mózes születése, elhívása (2Móz 2–3)
6. Az aranyborjú (2Móz 32)
7. Sámuel születése, elhívása (1Sám 1–3)
8. Saul (1Sám 9–10)
9. Dávid és Góliát (1Sám 17)
10. Illés (1Kir 18–19)

Újszövetség

1. Jézus születése (Lk 2,1–20)
2. Jézus megkísértése (Mt 4,1–11)
3. Bevonulás Jeruzsálembe, templomtisztítás (Mt 21,1–17)
4. Jézus elfogatása, ítélet, halál (Mt 26–27)
5. Jézus feltámadása (Lk 24,1–12)
6. Szentlélek kitöltetése és Péter beszéde (ApCs 2,1–41)
7. A magvető példázata (Mt 13,1–23)
8. Az irgalmas samaritánus (Lk 19,25–37)
9. A kánai mennyegző (Jn 2,1–11)
10. A bethesda-i beteg meggyógyítása (Jn 5,1–18)

Egyházi ének

1. Uram a töredelmes... (77)
2. Az Istennek szent angyala (94)
3. A pünkösdnek jeles napján (131)
4. Jövel, Szentlélek Úristen (132)
5. Uram bocsásd már el (143)

6. Mindenható leborulva (36)
7. Szívemet hozzád emelem (222)
8. Mint a szép híves patakra (230)
9. Tebenned bízunk (244)
10. Az Úr csodásan működik (260)

Mi Atyánk

Apostoli Hitvallás (Hiszek egy...)

Tartalom

Folytatás	5
Tíz éve nyitotta meg újra kapuját a Székelyudvarhelyi Református Kollégium	7
Az újrakezdés fénytörései	9
Az ezredforduló, a vajúdás évei (1998–2000)	14
Az én kollégiumom	17
Per spinas ad rosas	24
Emlékfószlányok a székelyudvarhelyi Református Kollégiumról	26
Jöttünk, láttunk, győztünk	33
A 2003–2004 tanév	35
Isten Igéje a kollégiumban	35
„Szembe-fordított tükrök”	37
Beszámolók a 2003–2004-es tanévről	39
IX. A. osztály	39
IX. B. osztály	41
X. A. osztály	43
X. B. osztály	46
XI. A. osztály	48
XI. B. osztály	51
XII. osztály	54
Comenius-projekt	57
A diáktanács 2004-es évi beszámolója	60
A 2003–2004-es tanév főbb eseményei	61
Cserediákként Pápán	65
Egy hónap Miskolcon	68
Egy hónap Székelyudvarhelyen	70
A Baczkamadarasi Kis Gergely-emlékoszlop	75
Gondolatok a reformációról	79
Hasznos információk	81
Általános információk	81

Szakok, bentlakás, menza	81
Fontos adatok	82
Elérhetőség	82
1997–1998-as tanév	83
1998–1999-es tanév	83
1999–2000-es tanév	84
2000–2001-es tanév	85
2001–2002-es tanév	86
2002–2003-as tanév	87
2003–2004-es tanév	89
A Református Gimnázium tanulójának státusa, jogai, kötelezettségei	97
Felvételi tájékoztató	100

Műszaki szerkesztő

Lőrincz Előd

Külön köszönet

Szabó Saroltának és

Bunta Borókának

A címerrajzokat készítette

Pécsi Dániel